

วารสาร

เศรษฐกิจ

INDUSTRIAL ECONOMICS JOURNAL

อุตสาหกรรม

สำนักงาน | OFFICE
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม | OF INDUSTRIAL ECONOMICS

ปีที่ 8 ฉบับที่ 27 เดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2555 ISSN : 1905-0992

อุทกภัยปี 2554

กับการช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

สัมภาษณ์พิเศษ

อูดม วงศ์วิวัฒน์ไชย

หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม
รักษาการผู้อำนวยการ
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

จีน กับ 7 อุตสาหกรรมดาวรุ่ง

: ไทยควรทำอย่างไร เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

จาก Global Warming

ถึงอุทกภัย : อุตสาหกรรมไทยจะไปทางไหน?

Korean Wave...

กับการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมไทย

พลอยสี อัญมณีเสริมดวงชะตา

สำนักงาน | OFFICE
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม | OF INDUSTRIAL ECONOMICS
www.oie.go.th

วารสาร

เศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 27 เดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2555 ISSN : 1905-0992

บรรณาธิการแถลง

มาจะเจอะเจอะกันอีกครั้งในปี 2555 ปีที่จะได้ส่ง
สำเนียงเป็นเสียงหัวเราะทักทายกันด้วยเรื่องอะไรบ้างก็คงต้อง
ติดตามกันต่อไปนะคะ

ฉบับแรกปีนี้ พูดยถึงเรื่องของมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นเมื่อปีที่
ผ่านมากเป็นพิเศษ...ไม่ใช่อะไรหรอกค่ะ ก็เพื่อจะระลึกนึกกันได้
และเตรียมความพร้อมตั้งอยู่ในภาวะที่ไม่ประมาทกันตั้งแต่นั้นๆ

“จาก Global Warming ถึงอุทกภัยประเทศไทย :
อุตสาหกรรมจะพัฒนาไปอย่างไร?” เป็นคำถามใหญ่จากผลพวง
ของเมือวานที่ต้องแก้กันในวันนี้ และชาวภัยธรรมชาติก็ดูจะ
รุนแรงขึ้น เกิดที่ประเทศนู่นนี่นั่นแตกต่างกันไป

สัมภาษณ์พิเศษ **อุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย** หัวหน้าผู้ตรวจ
ราชการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการผู้อำนวยการ สศอ.
หนึ่งในผู้ที่มีบทบาทเข้าไปช่วยเหลือฟื้นฟูภาคอุตสาหกรรมและ
ผู้ประกอบการจากภัยพิบัติน้ำท่วมครั้งที่ผ่านมา

ฉบับนี้เราปรับรูปแบบหน้าตาและคอลัมน์วารสารฯ
เล็กน้อยให้ดูดีขึ้นเพื่อท่านผู้อ่าน เป็นอย่างไรบ้างก็ดื่มเข้ามาได้ค่ะ

ด้วยความปรารถนาดี

บรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นายอุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย	รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
นายอภิวัฒน์ อสมารณ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
นายพิชัย ตั้งชนะชัยนันต์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
นายวีรศักดิ์ ศุภประเสริฐ	ผู้เชี่ยวชาญด้านขึ้นน้ำและเตือนภัยอุตสาหกรรม
นางอัจฉริยา เทพพัฒนพงศ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ
นายอิทธิชัย ปัทมสิริวัฒน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
นางสาวนพมาศ ช่วยนุกูล	รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

บรรณาธิการบริหาร

นางวาริ จันทรเนตร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
-------------------	----------------------------

คณะบรรณาธิการ

นายอานนท์ เศรษฐกิจกร, นางสาวสมพิศ นาคสุข, นางวิภาวรรณ เขียมศิริ,
นางสาววรางคณา พงศาปาน, นางบุตรี เทียมเทียบรัตน์, นายชัยพร มานะกิจจงกล,
นายกฤษฎา นุรักษ์, นายบุญอนันต์ เสวตสิทธิ์

ออกแบบ/พิมพ์ บริษัท เอส เอ็ม ซี คอร์เนอร์ จำกัด โทร. 02 721 4375

สารบัญ

เรื่องเด่นประจำฉบับ : อุทกภัยปี 2554

กับการช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

บทความพิเศษ สศอ. : อุตสาหกรรมดาวรุ่งจีน 7 สาขา
: ไทยควรทำอย่างไร เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

บทความพิเศษ สศอ. : แนวโน้มการปรับเปลี่ยนรูปแบบ
ธุรกิจ และปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่ง
ห่มเพื่อมุ่งสู่การแข่งขันในระดับโลก

บทความพิเศษ สศอ. : จาก Global Warming ถึง
อุทกภัยประเทศไทย : อุตสาหกรรมจะพัฒนาไปทางไหน ?

บทความพิเศษ สศอ. : ความตกลงการค้าเสรี (FTA) ไทย
- เปรู : ประตุสู่ตลาดอเมริกา

สัมภาษณ์พิเศษ : อุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย
หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม
รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
...กับการช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม จากมหาอุทกภัยปี 2554

สศอ. พบผู้ประกอบการ : ไป...เปิดโลกอัญมณีของดีเมือง
จันทบุรี

ภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรม :
ดัชนีอุตสาหกรรม ปี 2554

OIE CLUB : OIE Club

น่านาสระ : Korean Wave...
ต้นแบบที่ดีในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของไทย

เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรมไทย : การเลือกพลอยสี
อัญมณีเสริมดวงชะตา

รอบรู้เศรษฐกิจอุตสาหกรรม : ดัน 3 รัชชับเคลื่อนอุตสาหกรรม
เครื่องมือแพทย์ เพิ่มขีดความสามารถส่งออก พัฒนา
มาตรฐาน พร้อมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

OIE BUSINESS INDICATOR : ตัวชี้วัดเศรษฐกิจภาค
อุตสาหกรรม The Early Warning System of Industrial
Economics: EWS-IE

สนใจรับเป็นสมาชิกวารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หรือให้ข้อเสนอแนะได้ที่ :

กลุ่มประชาสัมพันธ์และบริการห้องสมุด สำนักบริหารกลาง
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

โทรศัพท์ : 0 2202 4274, 0 2202 4284

โทรสาร : 0 2644 7023

เว็บไซต์ : www.oie.go.th

บทความและข้อเขียนที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นทัศนะส่วนบุคคลของผู้เขียน

อุทกภัยปี 2554

กับการช่วยเหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

อุษิณ วิโรจน์เตชะ
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

จากเหตุการณ์วิกฤตอุทกภัยที่เกิดขึ้นเมื่อปลายปี 2554 ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต และทรัพย์สิน ผู้คนจำนวนมากต้องพลัดพรากจากที่อยู่อาศัยของตนเอง ไม่สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้ตามปกติ ส่งผลกระทบมากมายต่อระบบเศรษฐกิจ และสังคม อย่างไรก็ตาม ในวิกฤตย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นเสมอ อุทกภัยในครั้งนี้ทำให้ต้องย้อนกลับมาพิจารณาถึงข้อผิดพลาดเพื่อหาแนวทางป้องกัน และแสวงหาโอกาสในการพัฒนาและแข่งขันภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงถือเป็นโอกาสที่สังคมไทย และองค์กรในทุกภาคส่วน รวมถึงสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และหน่วยงานภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม จะได้ร่วมกันวางแผน มาตรการ และกำหนดกลไก เครื่องมือในการบริหารจัดการวิกฤตภัยพิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ประเทศไทยรวมถึงภาคอุตสาหกรรมไทยสามารถอยู่รอด และแข่งขันได้อย่างเข้มแข็ง พร้อมเผชิญกับคลื่นมรสุม ภัยพิบัติ หรือวิกฤติต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

ปมหลังเหตุการณ์มหาอุทกภัย 2554

ลักษณะภูมิประเทศที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดของประเทศไทย ประกอบด้วยภูเขาสูงทางภาคเหนือ ที่ราบสูง และที่ราบลุ่มตอนกลาง ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มระบายน้ำโดยแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำสายย่อย ทั้งนี้ แม่น้ำเจ้าพระยาก็ถือเป็นระบบแม่น้ำที่สำคัญของประเทศไทย ไหลผ่านพื้นที่กว่าหนึ่งในสามของประเทศ นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำต่าง ๆ ตามภูมิภาค เช่น แม่น้ำมูล ซี แม่น้ำกลอง และด้วยสภาพพื้นที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ซึ่งน้ำท่วมถึง และภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน ทำให้ประชากรอพยพเข้ามาอยู่อาศัย และตั้งถิ่นฐานในแถบลุ่มน้ำเหล่านี้มากกว่าพื้นที่อื่นๆ กลายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ

ผลจากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทะเลอันดามัน และอ่าวไทย ร่วมกับพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนตัวกลายเป็นย่อมความกดอากาศต่ำพาดผ่านประเทศไทย ทางภาค

เหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รวม 5 ลูก ได้แก่ ไทเหมา นกเตน เนสาด ไทถ่าง และนาลแก ทำให้ช่วงเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง กันยายน 2554 เกิดฝนตกอย่างต่อเนื่องในบริเวณดังกล่าว ส่งผลให้ปริมาณน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำ หรือเขื่อนขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นเกินปริมาณที่รองรับได้ ต้องระบายน้ำออกสู่แม่น้ำ แต่ปริมาณน้ำมีมากเกินไปความสามารถของแม่น้ำที่มีอยู่ในการระบายลงสู่ทะเลได้ทัน ปริมาณน้ำในแม่น้ำจึงเพิ่มสูงขึ้นจนล้นตลิ่ง ประกอบกับปริมาณฝนที่ตกหนักเป็นบริเวณกว้าง ส่งผลให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก และน้ำท่วมฉับพลัน ท่วมขังในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะจังหวัดในภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และกรุงเทพฯ ซึ่งถือเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมของประเทศ

ความสูญเสียของเศรษฐกิจ และภาคอุตสาหกรรมไทย

ผลการสำรวจความเสียหายของภาคอุตสาหกรรมที่ประสบอุทกภัยทั้งหมดในปี พ.ศ.2554¹ พบว่าโรงงานอุตสาหกรรมได้รับความเสียหาย จำนวน 8,252 ราย จาก 42 จังหวัด ทั่วประเทศ แบ่งเป็นภายในนิคม/เขตประกอบการ/สวนอุตสาหกรรม 7 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน เขตประกอบการอุตสาหกรรมโรจนะ เขตประกอบการอุตสาหกรรมแพ็คเดอร์แลนด์ สวนอุตสาหกรรมนวนคร และสวนอุตสาหกรรมบางกะดี มีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้รับความเสียหายรวม 888 ราย คิดเป็นมูลค่าความเสียหาย 171,087 ล้านบาท ภายนอกนิคมอุตสาหกรรม มีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้รับความเสียหายรวม 7,364 ราย คิดเป็นมูลค่า

¹ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและฟื้นฟูผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม : 2555

ความเสียหาย 157,174 ล้านบาท สูญความเสียหายทางตรงรวม
ทั้งสิ้น 328,261 ล้านบาท

จากสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อคนข้าง
มากกับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมยานยนต์
อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงอุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยว
เนื่อง เห็นได้จากรายงานการผลิตในภาคอุตสาหกรรม² ซึ่งวัดจาก
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ลดลงร้อยละ 48.6 เมื่อเทียบกับเดือน
เดียวกันของปีก่อน การผลิตลดลงในหลายอุตสาหกรรมที่สำคัญ
ได้แก่ Hard Disk Drive ยานยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เครื่อง-
แต่งกาย และเครื่องปรับอากาศ ส่งผลไปถึงมูลค่าการส่งออกสินค้า
อุตสาหกรรมที่หดตัวร้อยละ 19.5 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของ
ปีก่อน

ความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่สำคัญจากการหยุดกิจการ
ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูซ่อมแซม และค่าเสียโอกาสในการผลิต จาก
ผลการสำรวจ³ พบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องใช้เวลา
ในการฟื้นฟูเพื่อให้สามารถกลับมาประกอบกิจการได้ตามปกติไม่
ต่ำกว่า 2-3 เดือน ส่วนกิจการขนาดใหญ่ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ
3-5 เดือนขึ้นไป และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับวิศวกรจากต่าง
ประเทศในการตรวจสอบและประเมินความเสียหายของเครื่องจักร
อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อตัดสินใจว่าเครื่องจักร หรืออุปกรณ์นั้นควรจะ
ซ่อมแซม หรือเปลี่ยนใหม่ ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนไม่น้อย

² สรุปสถานการณ์การผลิตภาคอุตสาหกรรมเดือนพฤศจิกายน, สำนักงาน
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม : 2554

³ Thailand Floods 2554 Rapid Assessment for Resilient Recov-
ery and Reconstruction Report, UNIDO : 2011

มาตรการฟื้นฟู เยียวยา ผู้ประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม

เพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น กระทรวงอุตสาหกรรม
โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) และหน่วยงานภายใต้
กระทรวงอุตสาหกรรม จึงได้หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง
ภาครัฐ ภาคเอกชน ในการรวบรวมผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม
กำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาความเสียหายในระยะเร่งด่วน และ
วางแผนการฟื้นฟูภาคอุตสาหกรรม เพื่อดำเนินการเข้าไปให้ความ
ช่วยเหลือ ประกอบด้วยมาตรการที่สำคัญดังนี้

1. ระยะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เป็นการจัดการ
ป้องกันกระแส น้ำ อพยพ ดูแลความปลอดภัย และให้ความช่วย
เหลือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และประชาชน เช่น การจัด
ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น และความต้องการของผู้ประกอบการ
การกำกับดูแลการจัดการสารเคมีอุตสาหกรรมและวัตถุอันตราย
ในภาชนะน้ำท่วมฉุกเฉิน การเปิดลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือ
สำหรับผู้ประกอบการที่ประสบอุทกภัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้กับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประสานเพื่อทราบความต้องการ และ
เข้าไปช่วยเหลือผู้ประกอบการได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ตลอดจนการ
ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ และองค์กรจากต่างประเทศ เช่น The United
Nations Industrial Development Organization (UNIDO)
Japan International Cooperation Agency (JICA) และ
Japanese Chamber of Commerce (JCC) ในการให้คำปรึกษา
และจัดส่งบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเข้าช่วยเหลือในพื้นที่
ต่างๆ

2. ระยะการช่วยเหลือภายหลังน้ำลด เป็นการเร่งฟื้นฟู
ด้านกายภาพ มุ่งเน้นการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสังคม ให้

กิจกรรมทางเศรษฐกิจกลับสู่สภาวะปกติ และได้รับผลกระทบน้อยที่สุด เช่น การสูบน้ำ การทำความสะอาดพื้นที่นิคมและโรงงาน การตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม และป้องกันผลกระทบต่อชุมชนจากการระบายน้ำในพื้นที่ท่วมขัง อำนวยความสะดวกด้านวิชาและใบอนุญาตทำงานแก่ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่เข้ามาฟื้นฟูโรงงาน การเข้าไปช่วยเหลือซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคและเครื่องจักร อุปกรณ์ที่เสียหาย รวมถึงสนับสนุนมาตรการช่วยเหลือทางภาษีให้กับผู้ประกอบการทั่วไปในนำเข้าเครื่องจักร ชิ้นส่วนวัสดุอุปกรณ์ ทดแทนส่วนที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย เพื่อรักษาห่วงโซ่การผลิต และดำเนินมาตรการเสริมสร้างภาพลักษณ์การลงทุนของประเทศ

3. ระยะการปรับโครงสร้างถาวร เป็นการวางแผน และดำเนินการป้องกันหลังวิกฤตอุทกภัย ได้แก่ การพัฒนาระบบป้องกันอุทกภัยในพื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งสนับสนุนสินเชื่อในการก่อสร้างระบบป้องกันภัย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และนักลงทุน

ทั้งนี้ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้ติดตามความก้าวหน้าของการเตรียมความพร้อมในการรับน้ำของนิคมทั้ง 6 แห่งที่ประสบอุทกภัยเมื่อปีที่แล้ว ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนคร นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค เขตประกอบการอุตสาหกรรมโรจนะ สวนอุตสาหกรรมบางกระดี และสวนอุตสาหกรรมนวนคร ซึ่งขณะที่เขียนบทความนี้ นิคมฯ ส่วนใหญ่ได้มีการออกแบบ Conceptual Design แล้วเสร็จ และอยู่ระหว่างการกำหนดรายละเอียดแบบก่อสร้าง (Detail Design) ซึ่งคาดว่าจะการก่อสร้างจะเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ โดยจะเริ่มก่อสร้างปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2555 และจะเสร็จสิ้นภายในเดือนสิงหาคม 2555

จุดเปลี่ยน...ทางรอดและความเสี่ยงที่ต้องเผชิญ

ผลกระทบจากสภาวะโลกร้อน ทำให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวนเกิดขึ้นทั่วโลก และอิทธิพลของปรากฏการณ์ลานีญาที่จะทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี ก่อให้เกิดฝนตกหนักในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศไทยในช่วงเดือนมีนาคมถึงกันยายนของทุกปี และคาดการณ์ว่าปริมาณฝนของประเทศไทยในช่วงฤดูแล้ง (เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2555)⁴ จะมีแนวโน้มสูงกว่าค่าปกติ ภาคอุตสาหกรรมจึงต้องเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน

ในการปรับตัวรับมือกับภัยพิบัติไปพร้อมกับการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพ เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 โดยการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตที่เข้มแข็ง และระบบโลจิสติกส์ที่มีเสถียรภาพ รองรับการเป็นศูนย์กลางด้านการผลิต และการค้าของภูมิภาค

ประสบการณ์หลังผ่านวิกฤตอุทกภัย ถือเป็นโอกาสที่ดี และเป็นจุดเปลี่ยนในการทบทวนนโยบาย มาตรการต่างๆ ของภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตของภาคอุตสาหกรรมไทยรองรับการแข่งขัน และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเด็นความท้าทายสำคัญสำหรับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมไทย อยู่ที่การสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับภาคธุรกิจ ด้วยนโยบาย แผนงาน และมาตรการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ และได้รับการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้จริง เช่น แผนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางกายภาพ การบริหารจัดการในด้านความเสี่ยง การเตือนภัย และการจัดระบบโลจิสติกส์ มาตรการป้องกันและบรรเทาความเสียหายจากอุทกภัยต่ออาคาร โรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ และสินค้าสำเร็จรูปที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง รวมไปถึงโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่ในระบบการผลิต นโยบายการลงทุนเพื่อป้องกันอุทกภัย ประเด็นเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่คณะรัฐมนตรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและจัดเป็นวาระแห่งชาติ โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อรับมือกับสถานการณ์อุทกภัย และเป็นหลักประกันสร้างความเชื่อมั่นให้กับภาคธุรกิจและภาคการลงทุน ภายใต้ชื่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ หรือ กยอ. ประกอบด้วย ดร.วีรพงษ์ รามางกูร เป็นประธานกรรมการ และกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง ทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตของประเทศ สร้างความเชื่อมั่น และความมั่นคงของประเทศจากวิกฤตภัยธรรมชาติให้ฟื้นคืนในระยะยาวอย่างยั่งยืนและเป็นระบบ ซึ่งที่ประชุม กยอ. ครั้งที่ 2/2554 เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2554 ได้เห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์การฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ ใน 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ ประกอบด้วย 2 มิติ ได้แก่ การปรับโครงสร้าง เพื่อการป้องกันภาคการผลิตและบริการจากภัยพิบัติและสถานการณ์วิกฤต และการปรับโครงสร้าง เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขัน ด้วยการพัฒนาไปสู่กิจกรรมขั้นก้าวหน้า สร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้กลไกและเครื่องมือพัฒนาของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ผ่านกระบวนการสร้างเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ ทั้งนี้ในส่วนของมิติแรกจะใช้แนวทาง Business Conti-

⁴ รายงานการเฝ้าระวังปรากฏการณ์เอลนีโญ-ลานีญา : กรมอุตุนิยมวิทยา ; 2555

nuity Management เพื่อลดความเสี่ยงและปกป้องห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของอุตสาหกรรม คือการส่งเสริมธุรกิจ สร้างเครือข่ายการผลิตสำรองในช่วงวิกฤตภัยพิบัติที่เรียกว่า Sister Clusters โดยที่บริษัทและกลุ่มบริษัทที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตเดียวกัน ตั้งฐานการผลิตตลอดห่วงโซ่การผลิตในหลายพื้นที่เพื่อกระจายความเสี่ยง และมีข้อตกลงร่วมมือกัน ในการสนับสนุนชิ้นส่วนสำหรับการผลิต ซึ่งกันและกันกรณีที่เกิดสถานการณ์วิกฤต เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการผลิตต่อไปได้โดยไม่หยุดชะงัก

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เศรษฐกิจใหม่ ด้วยการกำหนดนโยบายใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ให้กระจายอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมและโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ พร้อมเปิดโอกาสให้มีการลงทุนพัฒนาจากต่างประเทศและภายใต้กรอบความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน โดยยกระดับให้เป็นแนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor) เชื่อมโยงอนุภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ตลอดจนมีแผนบูรณาการด้านการบริหารจัดการและพัฒนาแรงงานเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้วยการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งให้มีประสิทธิภาพ ประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปรับปรุงโครงข่ายการขนส่งเพื่อลดผลกระทบและแก้ปัญหาอุทกภัยในระยะยาว เช่น การพัฒนาศูนย์การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ การพัฒนาระบบบริหารจัดการขนส่งสินค้า และระบบ National Single Window e-Logistic การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในพื้นที่เมือง เช่น โครงการรถไฟฟ้าสายสีแดง สายสีม่วง การปรับปรุงแบบโครงการทางหลวงสายวงแหวนรอบนอกกรุงเทพฯ รอบที่ 3 (ตะวันออก) ให้สามารถรองรับการระบายน้ำเพื่อป้องกันอุทกภัยในพื้นที่กรุงเทพฯ

และบรรเทาปัญหาการจราจร การพัฒนาระบบคมนาคมเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ระบบรถไฟความเร็วสูง ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งทางอากาศ และทางน้ำเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เช่น การขยายขีดความสามารถการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิรองรับปริมาณจราจรทางอากาศ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของท่าเรือแหลมฉบังให้ทันสมัยก้าวสู่การเป็นท่าเรืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Port) ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการขนส่งทางทะเลกับท่าเรือหลักในทวีปต่างๆ ของโลก และเป็นประตูการขนส่งระหว่างประเทศในภูมิภาค ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม เพื่อให้บริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถใช้ประโยชน์จากบริการสื่อสารความเร็วสูงและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

4. การพัฒนาธุรกิจประกันภัย ด้วยการเสริมสร้างความเชื่อมั่น และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันภัยให้สังคมและประชาชน การสร้างมาตรฐานและการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้เอาประกันในทุกภาคส่วน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงกฎหมาย และกฎระเบียบ เช่น การร่างพระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ สำหรับช่วยเหลือประชาชนทั่วไป และผู้ประกอบการให้ได้รับความคุ้มครองทรัพย์สิน จากเหตุภัยพิบัติอันอาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยให้มีการรับประกันภัยในวงเงิน และเบี้ยประกันภัยที่เหมาะสม เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งบ้านที่อยู่อาศัย ธุรกิจการค้า และอุตสาหกรรม

ประสบการณ์จากอุทกภัยที่เกิดขึ้นเมื่อปลายปี 2554 ถือเป็นบทเรียนที่สำคัญ การวางแผนป้องกันภัยพิบัติ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ และวิทยาการทางด้านภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ที่สำคัญ คือ การบูรณาการหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคสังคม ในการแปลงนโยบาย ยุทธศาสตร์ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในฐานะกลไกของภาครัฐ ตระหนักถึงความสำคัญ จึงได้ดำเนินการผลักดันและติดตาม นโยบาย แผนงาน มาตรการ รวมทั้งโครงการต่างๆ ผ่านกลไกของภาครัฐ ตลอดจนการประสานขอความร่วมมือกับภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง และมุ่งมั่นพัฒนาอุตสาหกรรมไทยให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการแข่งขัน ท่ามกลางกระแสความรุนแรงของภัยธรรมชาติ และโอกาสในการเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของการค้าและการลงทุนในระดับสากล •

อุตสาหกรรมดาวรุ่ง

7 สาขา

: ไทยควรทำอย่างไร? เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

ชาญชัย โลกคงถาวร

สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

ปัจจุบันคงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าเศรษฐกิจจีนมีอิทธิพลและบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะในช่วง 2 - 3 ปี ที่ผ่านมามีเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เจริญเติบโต subprime ในขณะที่เศรษฐกิจของสหภาพยุโรป (EU) ประสบกับปัญหาวิกฤติการณ์ด้านการเงิน ก็ยิ่งส่งผลให้เศรษฐกิจของจีนมีอิทธิพลและบทบาทต่อเศรษฐกิจโลกเพิ่มมากขึ้น โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับที่จีนได้จัดทำขึ้นเป็นกลไกและตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ของจีน ฉบับที่ 12 (ค.ศ. 2011 - 2015) ซึ่งถือได้ว่าเป็นรอยต่อที่สำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ ทิศทาง รวมถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจของจีนในช่วง 5 ปี ต่อจากนี้ (ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 - 2015) ดังนั้น สิ่งไทยจะต้องพิจารณาก็คือ ไทยควรดำเนินยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอุตสาหกรรมอย่างไร เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ของจีนอย่างลึกซึ้งและเกิดผลเป็นรูปธรรมมากที่สุด

สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ของจีน ฉบับที่ 12 (ค.ศ. 2011 - 2015)

ตั้งแต่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 1949 หลังจากที่ยุทธศาสตร์คอมมิวนิสต์จีน ได้รับชัยชนะในสงครามกลางเมืองเหนือพรรคก๊กมินตั๋ง รัฐบาลจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดี เหมา เจ๋อตุง และนายกรัฐมนตรีโจว เอ็นไหล ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อรองรับการเปิดประเทศอย่างเป็นทางการ ดังนั้น จึงได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับแรกขึ้นในปี 1953 ตามรูปแบบเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียต โดยแผนพัฒนาฯ แต่ละฉบับจะมีระยะเวลา 5 ปี จนถึงปัจจุบันรัฐบาลจีนได้มีการจัดทำแผนพัฒนาฯ มาแล้วทั้งสิ้นจำนวน 11 ฉบับ

ทั้งนี้ ในส่วนของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นั้น จะเน้นไปที่การเติบโตอย่างยั่งยืน การลดช่องว่างการพัฒนาและความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม การปรับลดการขยายตัวทางเศรษฐกิจจากร้อยละ 7.5 เป็นร้อยละ 7 การลดการพึ่งพาการส่งออก และการลงทุนจากต่างประเทศโดยส่งเสริมให้มีการเพิ่มการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น การกระจายความเจริญจากบริเวณฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตก โดยในส่วนของภาคอุตสาหกรรมนั้น แผนพัฒนาฯ ได้บรรจุเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงยุทธศาสตร์ ในอุตสาหกรรมดาวรุ่ง 7 สาขา ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมพลังงานใหม่ (New Energy) เช่น พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานลม และพลังงานแสงอาทิตย์ (2) อุตสาหกรรมอนุรักษ์พลังงาน และรักษาสิ่งแวดล้อม (Energy Conservation and Environmental Protection) โดยมีการกำหนดเป้าหมายการใช้พลังงาน (3) อุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) เช่น ยารักษาโรค และเครื่องมือแพทย์ (4) อุตสาหกรรมการผลิตวัสดุใหม่ (New Materials) (5) อุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแบบใหม่ (New IT) เช่น เทคโนโลยีการส่งข้อมูลความเร็วสูงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเทคโนโลยีบรอดแบนด์ (Broadband) (6) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ขั้นสูง (High-end Equipment Manufacturing) และ (7) อุตสาหกรรมยานยนต์ที่ใช้พลังงานสะอาด (Clean Energy Vehicles) ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรม

ดาวรุ่งทั้ง 7 สาขา ข้างต้นถือเป็นกุญแจสำคัญในการส่งเสริมให้จีนสามารถก้าวขึ้นไปเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมยุคใหม่ของโลก โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การส่งเสริมภาพลักษณ์ใหม่ของจีนในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคม

ประเทศไทยมีแผนงาน และยุทธศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อมอะไรบ้าง ที่สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับใหม่ของจีน

ปัจจุบันประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของจีน ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 (ค.ศ. 2012 – 2016) ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2555 – 30 กันยายน 2559 เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวม โดยให้ความสำคัญในเรื่องของ “เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” (Creative and Green Economy) ทั้งนี้ในส่วนของภาคอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมมีแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ. 2555 – 2574 ซึ่งได้มีการกำหนดกรอบในการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Wellness) โดยการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการบังคับใช้กฎหมายเพื่อกำกับภาคการผลิต มิให้สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมยังได้มีการจัดตั้งโครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) ขึ้น โดยเป็นโครงการที่ “ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมยึดมั่นในการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการ

สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมให้มีภาพลักษณ์ที่ที่น่าเชื่อถือและประชาชนไว้วางใจ เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจสีเขียวซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมสีเขียวของประเทศ (Green GDP) มีมูลค่าสูงขึ้น” เช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาฯ แผนแม่บทฯ รวมถึงโครงการ Green Industry ที่กล่าวมาข้างต้นของไทย มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ของจีนที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11
(พ.ศ. 2555 - 2559)

แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย
(พ.ศ. 2555 - 2574)

โครงการอุตสาหกรรมสีเขียว
(Green Industry)

กรอบความร่วมมือทวิภาคีทางเศรษฐกิจ ไทย-จีน : กลไกและเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้ความร่วมมือ ทวิภาคีด้านเศรษฐกิจ ไทย-จีน เกิดผลสำเร็จสูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม

ในการที่จะทำให้การดำเนินความร่วมมือทวิภาคีทางเศรษฐกิจ ไทย – จีน เกิดผลสำเร็จสูงสุดอย่างเป็นรูปธรรมนั้น นอกจากการมีแผนงาน และยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจีนแล้ว รัฐบาลไทยสามารถใช้กลไกความร่วมมือทวิภาคีทางเศรษฐกิจ ไทย – จีน ในกรอบต่างๆ ที่มีอยู่เป็นเครื่องมือ ในการขับเคลื่อนและดำเนินความร่วมมือกับจีน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจของไทยในภาพรวม ได้แก่ คณะกรรมการร่วมด้านการค้า การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-จีน (Thailand – China Joint Committee on Trade, Investment and Economic Cooperation) มีบทบาทในการดูแลและส่งเสริมความสัมพันธ์ในด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน ระหว่างกันระดับประเทศในภาพรวม โดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลัก

ความตกลงการขยายความร่วมมือทวิภาคีทางเศรษฐกิจ และการค้าในเชิงกว้างและเชิงลึกระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Agreement on Expanding and Deepening Bilateral Economic and Trade Cooperation: EDBETC) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างไทย-จีน ในลักษณะการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านนโยบาย กฎระเบียบการค้าและการลงทุน การร่วมทุน การหารือเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้า การพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการอำนวยความสะดวกด้านการค้า โดยครอบคลุมสาขาเศรษฐกิจต่างๆ จำนวน 10 สาขา ได้แก่ 1) เกษตร ประมง การผลิตและแปรรูปอาหาร 2) การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม 3) โครงสร้างพื้นฐาน 4) ทรัพยากรแร่และแปรรูปผลิตภัณฑ์แร่ 5) พลังงาน 6) โทรคมนาคมและ ICT 7) การบริการ 8) โลจิสติกส์ 9) พัฒนาศักยภาพ SMEs และ 10) สาขาอื่นๆ ที่เห็นชอบร่วมกัน ซึ่งมีกระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลัก นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือทวิภาคีที่รัฐบาลไทยจัดทำกับรัฐบาลท้องถิ่นของจีนในระดับมณฑล ได้แก่ คณะทำงานเพื่อความร่วมมือไทย – มณฑลยูนนาน จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน 9 สาขา ได้แก่ 1) การส่งเสริมการค้า 2) การลงทุน 3) การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งสินค้า 4) การเกษตร 5) สาธารณสุข 6) เมืองพี่เมืองน้อง 7) การท่องเที่ยว 8) การศึกษาและวัฒนธรรม และ 9) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลัก

คณะทำงานเพื่อความร่วมมือ ไทย – มณฑลกว่างตุง จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน 9 สาขา ได้แก่ 1) ด้านการค้า 2) การลงทุนและ SMEs 3) ด้านการเกษตร 4) ด้านการศึกษา 5) ด้านวัฒนธรรม 6) ด้านการท่องเที่ยว 7) ความร่วมมือบ้านพี่เมืองน้อง 8) ด้านสาธารณสุข และ 9) ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลัก

โดยที่ภายใต้กรอบความความตกลง และความร่วมมือทวิภาคีข้างต้น นั้น ฝ่ายไทยสามารถที่จะเสนอโครงการความร่วมมือที่สนใจ หรือเห็นว่าจะได้รับประโยชน์ให้กับฝ่ายจีนพิจารณา เพื่อดำเนินความร่วมมือระหว่างกัน รวมถึงการขอรับความร่วมมือจากฝ่ายจีนทั้งในด้านเทคนิค ผู้เชี่ยวชาญ และเงินทุน อย่างไรก็ดี หากเราเสนอโครงการความร่วมมือที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และแนวทางตามแผนพัฒนาฯ ของจีนได้อย่างเหมาะสมก็จะทำให้โครงการหรือสาขาความร่วมมือที่เสนอนั้น มีโอกาสที่จะได้รับการตอบรับการให้ความร่วมมือจากฝ่ายจีนมากขึ้น

ภาครัฐของไทยควรดำเนินนโยบายความร่วมมืออย่างไร เพื่อให้ได้ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม สูงสุด

เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล การที่ภาครัฐจะสามารถใช้กลไกความร่วมมือทวิภาคีในกรอบต่างๆ ที่มีอยู่ให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมสูงสุดนั้น ควรเน้นไปที่การดำเนินความร่วมมือในระดับมณฑลกับฝ่ายจีน โดยมีเหตุผล ดังนี้

1. แต่ละมณฑลของจีนมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติของรัฐบาลกลางอยู่แล้ว

2. การดำเนินความร่วมมือในระดับมณฑลกับฝ่ายจีน สามารถดำเนินการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความคล่องตัวกว่าการดำเนินความร่วมมือโดยตรงกับรัฐบาลกลางของจีน เนื่องจากระบบการปกครอง ของจีนได้มีการกระจายอำนาจ (Decentralization) ให้รัฐบาลท้องถิ่นมีการบริหารจัดการด้วยตนเองได้ในระดับหนึ่ง โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ และไม่ขัดต่อกฎหมายในระดับประเทศ

3. ปัจจุบันรัฐบาลกลางของจีนมีนโยบายสนับสนุน ให้รัฐบาลท้องถิ่นดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศโดยตรงมากขึ้น ซึ่งมีผลให้รัฐบาลท้องถิ่นแต่ละมณฑลมีการแข่งขันกันเองในการสร้างผลงานให้บรรลุตามแผนพัฒนาฯ ของรัฐบาลกลาง ซึ่งทำให้การดำเนินความร่วมมือของไทยกับมณฑลที่มีศักยภาพต่างๆ ของจีนกระทำได้ง่ายขึ้น

4. แต่ละมณฑลของจีนมีศักยภาพในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมในแต่ละสาขาที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น รัฐบาลไทยสามารถเลือกดำเนินการความร่วมมือในอุตสาหกรรมที่อยู่ในความสนใจและมีศักยภาพได้

อย่างไรก็ดี หน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลงานด้านเศรษฐกิจของไทย เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงการคลัง ควรมีการศึกษา นโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ในแต่ละมณฑลของจีนอย่างรอบคอบ เนื่องจากรัฐบาลท้องถิ่นจีนต่างก็มีกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกัน เช่น กฎระเบียบด้านศุลกากร การนำเข้า ส่งออก หรือการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงภาคเอกชนของไทยกับรัฐบาลท้องถิ่นของจีนเป็นไปอย่างราบรื่น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป •

แนวโน้มการปรับเปลี่ยน รูปแบบธุรกิจ และปัจจัยการผลิต ของอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มเพื่อมุ่งสู่ การแข่งขันในเวทีระดับโลก

อานนท์ เศรษฐกรียงไกร
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2

มี การคาดการณ์ว่าในศตวรรษที่ 21 ศูนย์กลางการผลิต และการบริโภคสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลก จะเริ่มขยายวงกว้างมากขึ้นจากเดิมที่เคยอยู่ในแถบสหรัฐอเมริกา แคนาดา สหภาพยุโรป ออกไปยังเอเชียใต้ โดยเฉพาะอินเดีย จีน (รวมถึงฮ่องกง) กลุ่มแคริบเบียน อาเซียน รวมถึงประเทศแอฟริกาใต้ใหม่ในวงการสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เช่น บังกลาเทศ ศรีลังกา เติร์กเมนิสถาน และอุซเบกิสถาน ซึ่งประเทศเหล่านี้ได้เปรียบในเรื่องต้นทุนการผลิตที่มีค่าแรงต่ำ

ในสถานการณ์เช่นนี้จะส่งผลให้เกิดแรงผลักดันและการเปลี่ยนแปลงในเวทีระดับโลก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการแข่งขันของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในตลาดโลก โดยจะมีผลทางนัยสำคัญ คือทวีปเอเชียจะกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตและการบริโภคสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลก เนื่องจากมีศักยภาพที่สำคัญในการผลิต โดยมีความได้เปรียบในเรื่องต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า และการบริโภคที่มีประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งของโลก โดยจะมีบทบาทสำคัญต่อการเป็นผู้นำกำหนดแนวโน้มความต้องการของตลาด (Trend) ในอนาคต ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี ทักษะฝีมือแรงงานในการผลิต การออกแบบที่ไม่หยุดยั้ง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลกที่จะเคลื่อนย้ายเข้าสู่ศูนย์กลางการผลิตหลัก ได้แก่ จีน อินเดีย และอาเซียนมากขึ้น ภายใต้การปรับ

เปลี่ยนที่สำคัญจะต้องมีการกำหนดบทบาทแนวโน้มและทิศทางที่สำคัญของผู้มีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจ และปัจจัยการผลิต การเปลี่ยนแปลงบทบาทผู้ผลิต และผู้ซื้อที่จะต้องมีการพัฒนาการผลิตร่วมกัน การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานทั้งระดับองค์กรและระดับเวทีโลกร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มุ่งผลิตสินค้าบนฐานองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อให้มีการผลิตสินค้าทางเลือกเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคในระดับต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มขยายตัวในวงกว้างมากขึ้น

การปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจ จะมีผลต่อสถานภาพการแข่งขันในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจและปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยการสร้างสรรค์มูลค่าเพิ่ม การส่งมอบที่รวดเร็ว การบริหารต้นทุน เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันและเอื้อประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจ อาทิ เช่น

1) การควบรวมกิจการ (Merger & Acquisition) เพื่อให้กิจการสามารถผลิตสินค้าได้ครบวงจรมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

2) กิจการร่วมค้า (Joint Venture) จะช่วยให้ผู้ผลิตที่มีต้นทุนสูงกว่าสามารถลดต้นทุนสู่การผลิตที่มีฐานการผลิตที่ต้นทุน

ต่ำกว่า และผู้ประกอบการในประเทศด้อยพัฒนาจะได้ประโยชน์ในเรื่องการออกแบบ (Design) การวิจัยและพัฒนาสินค้า (R&D) และทักษะแรงงานฝีมือระดับสูงจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตสูงกว่า เป็นต้น

3) การย้ายฐานการผลิต (Relocation) โดยประเทศที่เริ่มมีต้นทุนสูงจะมองหาฐานการผลิตใหม่ที่มีต้นทุนต่ำกว่า เช่น ในช่วงแรกก่อนเลิกระบบโควต้า บางบริษัทจำเป็นต้องมีฐานการผลิตในหลายประเทศเพื่อให้สามารถขายสินค้าได้ตามโควต้า แต่หลังเลิกระบบโควต้าหลายบริษัทจะย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนาในทวีปเอเชีย รวมถึงการแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจ หรือการรวมตัวเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันหรือการผลิตร่วม (Joint Manufacturing) โดยผู้ผลิตมีการจัดหาสินค้ามากกว่าหนึ่ง (Dual Sourcing) โดยส่วนหนึ่งผู้ผลิต (Supplier) จะเลือกผลิตหรือประกอบสินค้าใกล้ ๆ กับประเทศผู้ซื้อ (Buyer) และอีกส่วนหนึ่งจะผลิตหรือประกอบในประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า เพื่อให้ทันต่อคำสั่งซื้อ และลดระยะเวลาการผลิต (Shorter Lead-Time)

การปรับเปลี่ยนบทบาทผู้ผลิตและผู้ซื้อ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่ผู้ผลิตและผู้ซื้อจะมีบทบาทร่วมกันในกระบวนการผลิต และการตลาดตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยปรับบทบาทของตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน และลดข้อจำกัดต่าง ๆ ออกไป เช่น ศึกษาแนวโน้มผู้บริโภคร่วมกัน (Consumer Trends) โดยผู้ผลิตสามารถรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริโภคที่เป็นผู้ซื้อหลาย ๆ รายที่เป็นลูกค้าได้ และยังสามารถนำแนวโน้มของผู้บริโภคมาช่วยในการพัฒนาสินค้า (Product Development) ร่วมกันได้ เช่น

1) การคาดการณ์ความต้องการของผู้บริโภคร่วมกัน (Demand Forecasting) โดยผู้ผลิตอาจขอให้ผู้ซื้อแต่ละรายช่วยประมาณการยอดขายจากผู้บริโภคในกลุ่มต่าง ๆ ในขณะเดียวกันผู้ผลิตก็แบ่งปันข้อมูลแนวโน้มของความต้องการของผู้บริโภคที่ได้รวบรวมมาทั้งหมดเป็นการตอบแทน

2) การออกแบบร่วมกัน (Designing) เนื่องจากผู้ผลิตมีความรู้ทางเทคนิคมากกว่าผู้ขาย ในขณะที่ผู้ขายก็มีความรู้ทางการตลาดมากกว่าผู้ผลิต ดังนั้นจึงเกิดโอกาสในการผลิตสินค้ากลุ่มใหม่ (New Product Applications) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

3) การจัดการคลังสินค้าร่วมกัน (Warehousing) โดยการแบ่งปันข้อมูลสินค้าคงคลัง ทำให้ผู้ซื้อสามารถเห็นสินค้าคงคลังของผู้ผลิต และผู้ผลิตก็สามารถเห็นสินค้าคงคลังของผู้ซื้อ ส่งผลให้ผู้ผลิตสามารถผลิตและจัดส่งสินค้าได้ตามกำหนดเวลา

4) การบริหารการขนส่งร่วมกัน (Logistics) โดยแบ่งปันข้อมูล และตารางการขนส่ง ซึ่งผู้ซื้อสามารถกำหนดระยะเวลาการส่งของ และติดตามสถานะการส่งของจากฝ่ายขนส่งของผู้ผลิตได้

5) การเปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบทำธุรกรรมต่อครั้ง เป็นความสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ระยะยาว (Change Form Transactional Relationship to Strategic Long Term Relationship) จากการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวของทั้งสองฝ่าย โดยที่ผู้ผลิตสามารถเห็นและจัดการคำสั่งซื้อที่เข้ามาได้ และผู้ขายสามารถบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของตนเองด้วยการลดเวลาการผลิต การขนส่งลงได้ และมีเวลาพัฒนาสินค้าใหม่ ตลอดจนสร้างกระบวนการด้านการขนส่งและระบบสินค้าคงคลังให้มีมาตรฐานดีขึ้น

การปรับเปลี่ยนห่วงโซ่อุปทานระดับโลก

1) การเปลี่ยนจากการจัดหาจากผู้ผลิตหลายราย มาเป็นการจัดหาจากกลุ่มผู้ผลิตที่สามารถตอบสนองได้ครบวงจร ซึ่งกลุ่มผู้ผลิตที่ผลิตได้ครบวงจรมีตั้งแต่การออกแบบจนถึงการพัฒนาสินค้าซึ่งจะช่วยให้ผู้ซื้อประหยัดเวลาในการจัดหาและสามารถนำสินค้าออกสู่ตลาดได้ทันกับความต้องการของผู้บริโภค ตัวอย่างระดับผู้ประกอบการที่มีเครือข่ายครบวงจร ได้แก่ Li & Fang หรือระดับประเทศ เช่น ฮองกง ถือเป็นแหล่งรวบรวมการจัดหาสินค้าสำหรับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มครบวงจรของเอเชีย

2) ความรวดเร็ว และลดระยะเวลาการผลิต กำลังมีบทบาทสำคัญในการทำการค้า ซึ่งปัจจุบันความต้องการของตลาดและผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแฟชั่น ดังนั้นความรวดเร็วในการผลิตจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ผู้ผลิตต้องตระหนักและปรับปรุง วางแผนการผลิตให้ดียิ่งขึ้น

3) ความน่าเชื่อถือจากมาตรฐานระดับสากล เป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ประกอบการควรตระหนัก และให้ความสำคัญ เพราะหลังจากมีการยกเลิกระบบโควต้า ประเทศพัฒนาแล้วก็หันมาใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีไข่มุก (NTB) มากขึ้น ในหลากหลายรูปแบบ ทั้งทางด้านการกำหนดมาตรฐานสินค้าจากผู้ผลิต ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องพัฒนาคุณภาพสินค้าตามมาตรฐานนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง

การก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และหลีกเลี่ยงการผลิตจากการประหยัดในขนาดการผลิต (Economy of Scale) ซึ่งต้องพึ่งการใช้แรงงานเป็นหลัก มาใช้ฐานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

อย่างสมดุล และยั่งยืนบนพื้นฐานการใช้องค์ความรู้การศึกษา การสร้างสรรค์งาน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม การส่งมอบความรู้ของสังคม นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการใหม่ ๆ ในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ลงไปสินค้า เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการก้าวข้ามการกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษี เช่น

- การพัฒนาเส้นใยทางเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การปรับกระบวนการผลิตเครื่องจักรเพื่อให้เกิดสินค้าใหม่ ๆ ที่ตอบสนองการใช้งานที่หลากหลาย และตรงตามมาตรฐานสากล
- การผลิตสิ่งทอที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-Textile)
- การผลิตสิ่งทอนาโน (Nano-Textile)
- การผลิตสิ่งทอเทคนิค/สิ่งทออัจฉริยะ (Technical/Smart Textile)
- การออกแบบ (Design) การนำสิ่งทอเทคนิคไปใช้ประกอบประกอบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ

การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาค เพื่อเอื้อประโยชน์ทางการค้า การเพิ่มอำนาจต่อรอง เช่น การเปิดตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) : AEC เป็นความร่วมมือเพื่อเปิดเสรีทางการค้า การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี การเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่จำเป็นต่อการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยลดปัญหาการกีดกันทางการค้าต่าง ๆ ลง

การมุ่งสนองตอบความต้องการของผู้บริโภค

การปรับเปลี่ยนในการผลิตที่สามารถสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคได้ตามกลุ่ม สาขาอาชีพ เพศ วัย การศึกษารายได้ รสนิยมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น

1) การก้าวเข้าสู่สังคมเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเกิดความเจริญด้านต่าง ๆ ตามวิถีชีวิตของประชากรเกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น ซึ่งในเอเชียจะมีประชากรในสังคมเมืองประมาณ 63 % หรือประมาณ 3.3 พันล้านคน ซึ่งจะต้องศึกษาวิถีชีวิตที่ซับซ้อนยุ่งยากขึ้นในรูปแบบการบริโภค การใช้ชีวิต การเข้าถึงเทคโนโลยี การสื่อสาร ความต้องการ/สนใจในสิ่งใหม่ ๆ ที่ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลง และความภักดีในสินค้าลดลง ซึ่งผู้ผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น และสามารถปรับตัวเพื่อสนองตอบความต้องการบริโภคที่หลากหลายในสังคมเมือง และเข้าถึงคนกลุ่มนี้ได้ เช่น อาศัยช่องทางใหม่ ๆ ในการเข้าถึง (อินเทอร์เน็ต เครื่องมือสื่อสาร Social Media/Face Book, Twitter) โดยผู้ผลิตต้องปรับกระบวนการผลิต และการบริหารจัดการเพื่อสนองตอบความต้องการที่หลากหลาย อาทิ เช่น การผลิตสินค้าแต่ละครั้งในจำนวนน้อยลง (Small Lot) แต่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าแฟชั่น ซึ่งลูกค้ามีความต้องการที่ซับซ้อน และหลากหลายมากขึ้น เช่น หลากหลายประเภท สีสรร ขนาด และการใช้งานที่หลากหลาย โดยเฉพาะตลาดระดับบน (Hi-end) และตลาดเฉพาะ (Niche-Products)

2) ภาวะประชากรสูงอายุ โดยเฉพาะในสังคมของประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา มีประชากรวัยทำงานลดลง อัตราการเกิดต่ำลง เสรีภาพในการแต่งงานต่างเชื้อชาติ ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากร และแรงงานมากขึ้น ส่งผลให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไป แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรในจีน และอินเดีย เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีการวางแผนและพัฒนาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนไป

3) ความใส่ใจเรื่องสุขภาพ มีมากขึ้นเป็นโอกาสในการพัฒนาสิ่งทอใหม่ ๆ ทางสุขภาพ (Health Textile) เพื่อตอบสนองความต้องการที่มีมากขึ้น

4) กระแสใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อการพัฒนารูปแบบ กระบวนการผลิต สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการออกแบบมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำลังเป็นข้อกำหนดที่สำคัญในการดำเนินการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น

5) การให้ความสำคัญกับสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น นวัตกรรมการออกแบบ และวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดสินค้า

สร้างสรรค์ประเภทใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด สินค้าเหล่านี้เป็นกระแสที่กำลังมาแรง ทั้งยังเป็นโอกาสและความท้าทายของผู้ประกอบการต่าง ๆ อีกด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันระดับโลก

การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมใหม่ที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ให้เกิดมาตรฐานเพิ่มโดยพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี การบริหารจัดการผ่านระบบเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจในระดับสากล เช่น

1) การปรับเปลี่ยนความยืดหยุ่นทางการผลิตและการสร้างทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน จากเดิมที่การผลิตพิจารณาจากเชิงปริมาณ (Economy Scale) เป็นหลัก และให้ความสำคัญกับสิ่งที่จับต้องได้เพียงอย่างเดียว ก็หันมาปรับเปลี่ยนหรือมุ่งพัฒนาขีดความสามารถให้มีความยืดหยุ่น (Convinsces of Flexibility) และให้ความสำคัญกับสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (Intangible benefits) เพิ่มมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการอันหลากหลายของผู้บริโภค

2) การปรับเปลี่ยนเทคโนโลยี และนวัตกรรม จากเดิมที่การผลิตใช้แรงงานเป็นหลัก เน้นแต่ด้านประสิทธิภาพด้านเดียว หรือเป็นการแข่งขันกันด้วยราคา หรือต้นทุนที่ต่ำกว่า หันมาใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรม แข่งขันกันด้วยการผลิตที่สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ตอบสนองความต้องการหรือนำเสนอสิ่งเหนือความคาดหมายของผู้บริโภค เพื่อสร้างกลุ่มตลาด (Segment) หรือจุดแข่งขันใหม่ที่แตกต่างออกไป

3) การพัฒนาทักษะในการจัดการและความคิดสร้างสรรค์ จากเดิมที่การผลิตมักเน้นประสิทธิภาพ หันมาเน้นด้านการพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการ การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาการตลาดรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ ตลอดจนการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของผู้ผลิต และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

4) การปรับเปลี่ยนเป็นผู้สร้างสรรค์ โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ผลิต เป็นผู้สร้างสรรค์ที่เคยเน้นเฉพาะการผลิตสินค้า ก็จะต้องหันมาเน้นหรือพัฒนาด้านอื่น ๆ มากขึ้นด้วย เช่น การศึกษาแนวโน้มผู้บริโภค (Trends) การคาดการณ์ความต้องการของผู้บริโภค (Demand Forecasting) การออกแบบ (Design) การจัดการคลังสินค้า (Warehousing) และการขนส่ง (Logistics) เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

5) การสร้างเครือข่ายและพันธมิตรทางการค้า จากเดิมที่เคยทำธุรกิจเชิงเดี่ยว ก็หันมาสร้างพันธมิตรและเครือข่ายทางธุรกิจในระยะยาว เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ เพิ่มขีดความสามารถในการออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ร่วมกัน

ดังนั้นภาคธุรกิจจะต้องมีการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในกระบวนการผลิต การคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายทางการผลิตและการค้าร่วมกัน รวมถึงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น สิ่งทอเทคนิค (Technical Textile) หรือการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้สอดคล้องกัน เป็นสิ่งที่จะต้องร่วมกันพัฒนาเพื่อผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางการบริหารจัดการที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงภายใต้กฎเกณฑ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการแข่งขันในเวทีระดับโลกได้อย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันมีผู้ประกอบการหลายรายได้เตรียมย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านแล้ว รวมถึงประเทศในเอเชียใต้ เช่น บังคลาเทศ และศรีลังกาด้วย ซึ่งไม่แปลกเลยที่มีการย้ายฐานการผลิตของสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เนื่องจากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการย้ายฐานการผลิตได้ง่าย (Footloose) จากแหล่งที่มีต้นทุนสูงสู่แหล่งที่มีต้นทุนต่ำกว่า ดังที่เคยมีมาแล้วในญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ เป็นต้น •

ข้อมูลอ้างอิง : แผนแม่บทการพัฒนาสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย
พ.ศ. 2555 - 2559

จาก Global Warming ถึงอุทกภัยประเทศไทย : อุตสาหกรรมจะพัฒนาไปทางไหน ?

อุตสาหกรรมไทยจมน้ำบาดาล สะดุดทั้งโลก

พิษน้ำท่วมในประเทศไทย
กระทบอุตสาหกรรมโลก
เนื่องจากภาวะขาดแคลน
สารเคมีที่ประเทศไทยเป็น
แหล่งผลิตที่ใหญ่ที่สุดในโลก

ผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม
ยังไม่สิ้นสุด ความเสียหายยังคง
เพิ่มขึ้น ที่ต้องติดตามหลัง
จากนี้คือการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ
ของไทยจะทำได้เร็วแค่ไหน

เฉพาะในพื้นที่ภาคกลาง
โรงงานมากกว่า 100
โรงงาน ได้รับความเสียหาย
จากภาวะน้ำท่วมไทย

นิคมอุตสาหกรรมจมน้ำ
ภาคมีคนตกงานชั่วคราว
ถึง 200,000 คน

อัจฉริยา เทพพัฒนพงศ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

หากยังจำกันได้ ข้อความข้างต้นเป็นหัวข้อข่าวที่พาดอยู่ในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายฉบับในช่วงที่มวลน้ำมหาศาลได้จู่โจมพื้นที่ในภาคกลางและภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยเมื่อเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน

2554 ก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบอย่างมากต่อภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ผู้เขียนเชื่อว่าปัญหาที่ประเทศไทยเกิดน้ำท่วมที่รุนแรงมากขึ้น ประกอบกับระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นในเวลาอันสั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) และภาวะโลกร้อน (Global warming) ที่เรากำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน จากข้อมูลและสถิติที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อนได้ส่งผลกระทบโดยตรงที่สำคัญคือ อุณหภูมิเฉลี่ยทั่วประเทศเพิ่มสูงขึ้น เกิดสภาพน้ำท่วมติดต่อกันยาวนานในหลายพื้นที่ รุนแรงมากและบ่อยขึ้น สร้างปัญหาอย่างมากต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจคิดเป็นมูลค่ามหาศาลในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาวิกฤตที่นับวันจะรุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้น ทำให้ประชาคมโลกเกิดความตื่นตัวและตระหนักถึงภัยพิบัติที่จะทำให้เกิดหายนะขึ้นได้ การประชุมองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Environment and Development - UNCED) หรือที่เรียกว่า Earth Summit จึงได้เกิดขึ้น และมีการประชุมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมตามอย่างต่อเนื่องเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวในระดับนานาชาติ และนำไปสู่การรับรองปฏิญญา แผนปฏิบัติการแกลลการ์ และการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

หลายฉบับ ซึ่งรวมถึงกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change - UNFCCC) ในปี พ.ศ. 2535 และพิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ในปี พ.ศ. 2540 โดยพิธีสารเกียวโตจะเป็นกลไกในการทำให้กรอบอนุสัญญา UNFCCC ดังกล่าวมีผลในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันทั้งกรอบอนุสัญญา UNFCCC และพิธีสารเกียวโตแล้ว และได้มีส่วนร่วมในการเจรจาและดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาโดยตลอด กรอบอนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ ดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อสรุปผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่ว่ากิจกรรมของมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน นั่นคือการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 6 ชนิด ได้แก่ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ก๊าซมีเทน (CH₄) ก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N₂O) ก๊าซไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (HFC) ก๊าซเพอร์ฟลูออโรคาร์บอน (PFC) และก๊าซซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (SF₆) ขึ้นไปสู่ชั้นบรรยากาศของโลก ซึ่งเมื่อมีปริมาณก๊าซเหล่านี้ขึ้นไปสะสมอยู่ที่ชั้นบรรยากาศของโลกนานเข้าและมีความเข้มข้นมาก ถึงระดับหนึ่งก็จะเป็นเสมือนเรือนกระจก (Greenhouse Effect) ที่ห่อหุ้มโลกไว้ไม่ให้มีการระบายความร้อนได้สะดวกจึงเกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming) ขึ้น (ยังมีก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง คือ สาร CFC (Chlorofluorocarbon) ซึ่งใช้เป็นสารทำความเย็นและใช้ในการผลิตโฟม แต่ไม่ถูกกำหนดไว้ในพิธีสารเกียวโต เนื่องจากเป็นสารที่ถูกจำกัดการใช้ในพิธีสารมอนทรีออลแล้ว) ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC) ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการจัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC)

ได้ทำการศึกษาและเสนอแนะว่าประชาคมโลกควรลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงจนกระทั่งเหลือไม่เกินร้อยละ 60 – 80 ของระดับที่ทั่วโลกปล่อยออกในปี พ.ศ. 2533 ทั้งนี้ เพื่อให้ความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศคงอยู่ในระดับที่ไม่เกิดความเลืงต่อระบบภูมิอากาศ และเพื่อให้ระบบนิเวศสามารถปรับตัวตามธรรมชาติต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ด้วย

การจัดทำอนุสัญญาฯ และพิธีสารฯ ดังกล่าว รวมทั้งข้อเสนอแนะให้ประชาคมโลกลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงนโยบายและทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยด้วย เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาการพัฒนาที่มีอาจมองแยกส่วนว่าเป็นปัญหาเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องผูกโยงเข้าหากลไกการพัฒนาทุกชนิดรวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน และที่สำคัญจะต้องมองมิติสังคมควบคู่ไปกับการเน้นประสิทธิภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งเป็นมิติทางเศรษฐศาสตร์ด้วย

นอกจากจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศดังกล่าวข้างต้นแล้ว ภาคอุตสาหกรรมและภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ของไทยยังต้องเตรียมรับมือกับมาตรการและพันธกรณีภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งมาตรการต่างๆ ที่ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยได้กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นเครื่องมือในการกีดกันและก่อกำให้เกิดปัญหาข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศของไทยมากขึ้น ดังนั้น การกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยซึ่งรวมถึงนโยบายและทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาหรือลดทอนผลกระทบและแสวงหาประโยชน์จากการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการให้ไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน

การพิจารณากำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้สภาวะแวดล้อมดังกล่าวจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ (Significant factors) ทั้งที่เป็นปัจจัยส่งเสริมและเป็นปัจจัยด้านการตัดสินใจนโยบายในเชิงรุกของประเทศ โดยจะต้องมีการประเมินผลประโยชน์ของประเทศไทยควบคู่ไปกับความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องพึ่งพาความร่วมมือระหว่างประเทศ ความต้องการและแรงกดดันจากภาคเอกชนและภาคสังคม รวมทั้งการเผยแพร่และเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้กับทุกภาคส่วน ทั้งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาคอุตสาหกรรมซึ่งรวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด

ย่อม (SMEs) ตลอดจนสาธารณชนทั่วไป

นอกจากนั้น ภาครัฐควรมีสิ่งจูงใจเพื่อเป็นแรงกระตุ้นและสร้างจูงใจให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองผู้บริโภคและให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ การจะตัดสินใจกำหนดนโยบายใดๆ ควรจะต้องรับฟังสัญญาณที่ถูกต้องและชัดเจนเสียแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถเตรียมความพร้อม และปรับตัววางแผนการลงทุนที่ยั่งยืนเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศในระยะยาว

ทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยในปัจจุบันที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ SMEs ดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อก้าวสู่อุตสาหกรรมสีเขียว จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืนและสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาและการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนใคร่ขอเน้นย้ำว่า มาตรการหรือโครงการเชิงรุกใด ๆ ที่จะส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่หลากหลายมากขึ้น และส่งเสริมการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ควรถือเป็นนโยบายสำคัญที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคสังคม รวมทั้งชุมชนที่เกี่ยวข้องควรจะได้มีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนด (Design) เพื่อนำไปปฏิบัติ (Implement) และสอดส่องดูแลรับผิดชอบร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อได้ว่าจะทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีทิศทางการขับเคลื่อนไปสู่อุตสาหกรรมสีเขียวที่เป็นรูปธรรม สามารถส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนไปพร้อม ๆ กับการเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และการปกป้องดูแลสภาพแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และเกื้อหนุนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศต่อไป •

อ้างอิง :

1. <http://unfccc.int>, <http://202.129.59.73/hotworld/greenhouse/greenhousegas.htm>, <http://www.tgo.or> <http://th.wikipedia.org>
2. ต่อยอดจากการสัมมนาเรื่อง social and Ecological Market Economy กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย จัดโดยองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2555 ณ โรงแรมเดวิส กรุงเทพฯ
3. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, “รายงานแห่งชาติฉบับที่ 2 เสนอต่อ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” (ร่างต้นฉบับเพื่อเรียบเรียงเป็นภาษาอังกฤษ)

ไทย - เปรู
: ประตุสู่ลาตินอเมริกาBUSINESS FORUM
Bangkok, Thailand

ชาลี ชันศิริ

สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

ค

ความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement : FTA) ไทย-เปรู เป็นความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีของไทย ฉบับล่าสุด ที่ได้มีผลบังคับใช้แล้ว เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2554 ตลอดระยะเวลาการเจรจาที่ยาวนานนับตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม 2546 ไทยและเปรูได้ลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น (Framework Agreement on Closer Economic Partnership) ครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน การอำนวยความสะดวกทางการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ โดยทั้งสองประเทศได้ดำเนินการจัดทำพิธีสารเพื่อเร่งเปิดเสรีการค้าสินค้าและอำนวยความสะดวกทางการค้าเพิ่มเติม รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ การเร่งลดภาษีนำเข้าสินค้าบางส่วน (Early Harvest) จำนวนร้อยละ 70 ของรายการสินค้าทั้งหมด แบ่งเป็น ลดภาษีศูนย์ทันทีร้อยละ 50 และทยอยลดภาษีเป็นศูนย์ภายใน 5 ปี ร้อยละ 20 เพื่อนำร่องเปิดประตูให้สินค้าของไทยเข้าสู่ตลาดลาตินอเมริกา ปัจจุบัน เปรูเป็นคู่ค้าอันดับที่ 5 ของไทยในภูมิภาคลาตินอเมริกา แม้ว่าการค้าระหว่างไทยกับเปรูอาจจะยังมีมูลค่าไม่สูงมากนัก เฉลี่ยประมาณปีละ 230 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงนับเป็นโอกาสทองของภาคอุตสาหกรรมไทย ที่จะใช้ FTA ฉบับล่าสุดนี้ เป็นเครื่องมือในการขยายการค้าให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นและเก็บเกี่ยวการใช้ประโยชน์ให้ได้อย่างสูงสุด

การลด/ยกเลิกภาษี

ประเทศไทยผูกพันรายการสินค้าที่ยกเลิกภาษี 3 กลุ่ม จำนวน 5,962 รายการ ได้แก่ 1.) ลดภาษีทันที 3,846 รายการ เช่น สินแร่และหัวแร่สังกะสี ปลาหมึกแช่แข็ง สังกะสีออกไซด์ อุ่นสด เศษอลูมิเนียม 2.) ลดภาษีเป็นศูนย์ภายใน 5 ปี 2,044 รายการ เช่น น้ำมันปลา ไข่ปลา กุ้งแช่แข็ง อาหารทะเลปรุงแต่ง ส่วนประกอบเพชรพลอยเทียม ของทำด้วยโลหะมีค่า 3.) สินค้าย่อยที่มีรูปแบบการลดภาษีต่างกัน (ลดภาษีทันที/ลดภาษีเป็นศูนย์ภายใน 5 ปี) 72 รายการ เช่น เคมีภัณฑ์ ในขณะที่ประเทศเปรูผูกพันรายการสินค้าที่ยกเลิกภาษี 2 กลุ่ม จำนวน 5,259 รายการ ได้แก่ 1.) ลดภาษีทันที 3,985 รายการ เช่น รถยนต์ปิคอัพ เครื่องซักผ้า พลาสติก อุปกรณ์สื่อสาร ปรี้นเตอร์ ไมโครเวฟ เครื่องรับวิทยุ เครื่องปรับอากาศ อุปกรณ์กีฬา ยางและผลิตภัณฑ์ เส้นใยสังเคราะห์ 2.) ลดภาษีเป็นศูนย์ภายใน 5 ปี 1,274 รายการ เช่น ท่อเหล็ก เครื่องจักร ด้าย ส่วนประกอบ ยานยนต์ เครื่องดนตรี เป็นต้น

รูปแบบ	ฝ่ายเปรู	ร้อยละ	ฝ่ายไทย	ร้อยละ
A ยกเลิกภาษีทันที	3,985	54.21	3,846	46.34
B ยกเลิกภาษีภายใน 5 ปี	1,274	17.33	2,044	24.63
AB	-	0	72	0.87
The Rest สินค้าที่จะเจรจาต่อไป	2,092	28.46	2,338	28.16
รวม	7,351	100	8,300	100

สินค้าอุตสาหกรรมที่คาดว่าจะได้ประโยชน์

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ได้เคยทำการศึกษาเบื้องต้น เรื่อง “ความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าอุตสาหกรรมไทยในกลุ่ม Early Harvest ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู” เมื่อปี พ.ศ. 2552 โดยใช้ดัชนีค่าความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage : RCA) ของการส่งออกสินค้าไทยไปยังเปรู ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 พบว่า สินค้าอุตสาหกรรมไทยที่มีศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถทางการแข่งขัน ที่คาดว่าจะได้ประโยชน์ในกลุ่ม Early Harvest ภายใต้ FTA ไทย-เปรู เมื่อมีผลบังคับใช้แล้ว โดยภาพรวมประกอบด้วยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ดังนี้

อุตสาหกรรมยานยนต์ : รถยนต์ปิคอัพเครื่องยนต์ดีเซลไม่เกิน 5 ตัน เป็นสินค้าที่ไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด ซึ่ง FTA ไทย-เปรูจะสามารถช่วยขยายปริมาณการค้าให้เพิ่มมากขึ้นได้อีก เนื่องจากไทยเป็นฐานการผลิตรถยนต์ปิคอัพที่แข็งแกร่ง ส่วนเปรู ยังเป็นประเทศกำลังพัฒนา ประชากรมีรายได้ไม่สูงมาก จึงน่าจะมีความต้องการใช้รถยนต์ปิคอัพมากกว่ารถยนต์ส่วนบุคคล และน่าจะขยายตัวในตลาดลาตินอเมริกาได้เป็นอย่างดี เพราะผู้ส่งออกไทยมีโรงงานเป็นของตนเองและสามารถผลิตสินค้าคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลตรงกับความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งบริษัทแม่ของญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาต่างสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตเพื่อการส่งออกได้อย่างเต็มที่

อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ : 1.) เครื่องซักผ้าความจุเกิน 10 กิโลกรัม เป็นสินค้าที่ไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับที่สูง โดยได้เริ่มบุกเข้าสู่ตลาดเปรูบ้างแล้วในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เนื่องจากเปรูมีความต้องการ

ใช้เครื่องจักรผ้าขนาดใหญ่รองรับการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม สอดคล้องกับข้อมูลปริมาณการผลิตเครื่องจักร ผ้าจากกลุ่มโรงงานตัวอย่างของ สศอ. พบว่า ปริมาณการผลิตเครื่องจักรผ้ามีแนวโน้มของอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเช่นกัน 2.) หลอดไฟฟ้าฟลูออเรสเซนต์ชนิดหลอดแคโทด เป็นสินค้าที่มีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันด้วย แต่พบว่า มีแนวโน้มที่ลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากเปรูนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากจีนมากขึ้นและมีอัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งหากไทยไม่รักษาความสามารถทางการแข่งขันเอาไว้ อาจทำให้เสียตลาดของผู้นำเข้าอันดับสองของเปรูสำหรับรายการสินค้านี้ได้ 3.) อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (แป้นพิมพ์ เมาส์ ปากกาแสง ก้านควบคุม จอสัมผัส) พบว่าเป็นสินค้าที่มีศักยภาพ ซึ่งมีปริมาณการผลิตอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของไทยเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยไทยเป็นคู่ค้า 1 ใน 10 ของเปรูที่นำเข้าในสินค้าชนิดนี้ และเปรูมีคู่ค้าหลัก ได้แก่ จีน และประเทศในทวีปอเมริกา คือ สหรัฐอเมริกา บราซิล และ เม็กซิโก อยู่แล้ว ดังนั้น นอกจากการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพตามที่คู่ค้าต้องการได้แล้ว ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ เช่น ราคา สินค้า การขนส่ง เพื่อให้มีสมรรถภาพทางการแข่งขันในตลาดเปรูได้เพิ่มมากขึ้นด้วย

อุตสาหกรรมยางรถยนต์ : 1.) ยางนอกชนิดอัดลมที่เป็นของใหม่ใช้กับรถจักรยานยนต์ เป็นสินค้าที่มีแนวโน้มเติบโตได้ดี ปริมาณการผลิตมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องตลอด เพราะสนับสนุนอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์ โดยไทยมีความได้เปรียบในแง่วัตถุดิบ คือเป็นผู้ผลิตยางธรรมชาติติดอันดับโลก ทำให้ผลิตยางรถจักรยานยนต์ได้มากขึ้น ทั้งในส่วนของการประกอบเป็นรถจักรยานยนต์ใหม่ และในส่วนของการยางอะไหล่ อย่างไรก็ตาม ตลาดของยางรถจักรยานยนต์มีการแข่งขันสูงทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดเปรู มีคู่แข่งที่สำคัญคือ ไต้หวัน และ จีน ซึ่งมีความได้เปรียบในแง่ต้นทุนการผลิต อีกทั้งมีคุณภาพสินค้าหลายระดับ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของไทยให้อยู่ในระดับสากล และการพัฒนาผลิตภัณฑ์จึงจำเป็นต้องทำควบคู่กันไป 2.) ยางนอกชนิดอัดลมที่เป็นของใหม่ใช้กับรถจักรยานยนต์ เป็นสินค้าที่มีแนวโน้มขยายตัวได้ดี เป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนเติบโตตามการผลิตรถจักรยานยนต์ โดยเฉพาะในปัจจุบันในสถานการณ์ที่โลกต้องเผชิญกับภาวะราคาน้ำมันที่ปรับสูงขึ้นมากและกระแสอนุรักษ์ธรรมชาติ ทำให้การใช้จักรยานเพิ่มมากขึ้นด้วย ผู้ผลิตของไทย ส่วนหนึ่งเป็นการรับจ้างผลิตเพื่อส่งออกตามคำสั่งซื้อล็อตใหญ่ๆ ที่จะนำไปติดแบรนด์เนมของลูกค้าต่างชาติ ทำให้การผลิตยางรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย สำหรับตลาดการส่งออกของยางรถจักรยานยนต์ คล้ายกับยางรถจักรยานยนต์ คือ ตลาดยางใหม่และตลาดอะไหล่ โดยตลาดเปรู แม้มูลค่าการส่งออกจะยังไม่สูงนัก แต่เมื่อภาชีนำเข้าที่ลดลงจะทำให้การส่งออกยางรถจักรยานยนต์น่าจะขยายตัวดีขึ้น แต่มีคู่แข่งที่สำคัญ คือ จีน ที่เป็นผู้นำตลาดครองส่วนแบ่งสูงที่สุดของมูลค่าส่งออกทั่วโลก อีกทั้งยังมุ่งตลาดเป้าหมายเดียวกับไทย

อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ : 1.) ชุดอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ทางหลอดเลือดดำ รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือใช้ทางอิเล็กทรอนิกส์ และ 2.) หลอดสวนชนิดใช้แล้วทิ้ง ที่มีการส่งออกไปยังเปรู

คาดว่าจะได้ประโยชน์จาก FTA ไทย-เปรู แต่พบว่าปริมาณการค้าเริ่มลดลง ซึ่งอาจเกิดจากการที่ทั้งไทยและเปรูต่างไม่ได้เป็นคู่ค้าที่สำคัญในกลุ่มสินค้าประเภทนี้ เนื่องจากเปรูเป็นหนึ่งในฐานการผลิตเครื่องมือแพทย์ในภูมิภาคอเมริกาใต้ของสหรัฐอเมริกา สินค้าที่ผลิตได้ จึงส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการนำเข้า เปรูสามารถนำเข้าสินค้าประเภทนี้จากกลุ่มอเมริกาใต้ด้วยกัน ในราคาที่ถูกลงกว่านำเข้าจากไทย เนื่องจากกระแสวิกฤตในการขนส่งที่ไกลทำให้ราคาสินค้าต้องขยับเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น ไทยจึงไม่ใช่คู่ค้าที่สำคัญของเปรู จึงน่าจะไม่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ทั้งของไทยและเปรู และน่าจะไม่มีพัฒนาการทางการค้าที่ต่อเนื่องในอนาคต โดยพบข้อสังเกตว่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย เริ่มมีการส่งออกไปยังเปรูมากขึ้น เป็นการส่งสัญญาณว่า สินค้าอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ของไทยที่ส่งออกไปยังเปรูจะเริ่มมีบทบาทอีกครั้ง

อุตสาหกรรมสิ่งทอ : เส้นใยสั้นเทียม เป็นเส้นใยที่มีความยาว 2 – 46 ซม. โดยปกติแล้วมักจะทำเป็นเส้นยาวก่อนแล้วจึงตัดเป็นเส้นใยสั้นตามที่กำหนด ข้อมูลการผลิตพบว่า เส้นใยสั้นเทียมของไทยมีแนวโน้มเติบโตได้ดี ปริมาณการผลิตมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสที่จะเติบโตได้ เนื่องจากผลผลิตเส้นใยธรรมชาติทั้งจากพืชและเส้นใยจากสัตว์มีปริมาณลดลง โดยไทยมีการส่งเส้นใยสั้นเทียมไปยังอเมริกาใต้ คือ บราซิล แต่ยังมีมูลค่าไม่มากนัก อาจเพราะอุปสรรคเรื่องการขนส่ง ที่มีระยะทางที่ไกลสำหรับการส่งออกไปยังเปรู เริ่มมีมูลค่าการค้ามาตั้งแต่ปี 2551 ที่ยังไม่สูงมากนัก แต่คาดว่าจะได้ว่า เมื่อ FTA ไทย – เปรู มีผลใช้บังคับแล้ว อัตราภาษีนำเข้าที่ลดลงจะทำให้ส่วนแบ่งตลาดของไทยสูงขึ้นในเปรูเพิ่มมากขึ้น

ในเบื้องต้น ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากความตกลงการค้าเสรีฉบับล่าสุด FTA ไทย-เปรู นอกจากจะเป็นการช่วยขยายตลาดใหม่ของไทยแล้ว ยังทำให้มีข้อได้เปรียบในด้านการแข่งขันของต้นทุน เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งอื่น โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้ การอำนวยความสะดวกทางการค้าที่ไทยจะได้รับจากการเปิดตลาดของเปรู จะทำให้ภาคเอกชนของไทยสามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์และขยายตลาดไปสู่ภูมิภาคอเมริกาใต้ ซึ่งเป็นตลาดใหม่ที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มมูลค่าการค้า เนื่องจากเปรูมีสภาพที่ตั้งทางยุทธศาสตร์อยู่กึ่งกลางของภูมิภาค ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาสถานที่ต่างประเทศเดิม ทั้งนี้ ไทยและเปรูมีโครงสร้างการผลิตที่เกี่ยวเนื่องกันอยู่แล้ว กล่าวคือ สินค้าส่งออกของเปรูมายังไทยเป็นวัตถุดิบหรือสินค้าอุตสาหกรรมขั้นต้น ซึ่งไทยมีความจำเป็นต้องนำเข้าอยู่แล้ว เช่น สีนแร่ทองคำ ทองแดง ตะกั่ว ดีบุก อาหารสัตว์ ด้ายและผ้า ผืนผ้าจากฝ้ายและขนสัตว์ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของไทยในการนำเข้าวัตถุดิบได้ในราคาถูกกว่าภาชีนำเข้าที่ลดลง ในขณะที่สินค้าส่งออกของไทยไปเปรูเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น รถยนต์ปิคอัพ ยางรถยนต์ หลอดไฟฟ้า เครื่องจักรผ้า คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ ซึ่งเปรูไม่มีศักยภาพในการผลิตและต้องนำเข้าจากต่างประเทศอยู่แล้ว ดังนั้นการเปิดตลาดของทั้งสองฝ่าย จึงน่าจะเป็นการเกื้อหนุนระหว่างกันมากกว่าการแข่งขัน •

อุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย

หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม

รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

...กับการช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม
จาก มหาอุทกภัยปี 2554

“

เฉพาะจำนวนโรงงานในนิคมประมาณ 839 แห่ง
แล้วยังมีโรงงานที่อยู่นอกนิคมแต่อยู่ในพื้นที่ที่ถูกน้ำ
ท่วมด้วย รวมทั้งสิ้นอีกกว่า 7,300 ราย ความเสีย
หายจากการสำรวจมีพื้นที่ครอบคลุม 42 จังหวัด
มูลค่าความเสียหายรวมประมาณ 328,000 ล้านบาท

”

เมื่อพูดถึงภาคอุตสาหกรรม ณ เวลานี้ ประเด็นหนึ่ง
ที่หนีไม่พ้นคงเป็นเรื่อง “น้ำท่วมใหญ่” เมื่อปลายปีที่ผ่านมา
ฉบับนี้ เราจึงไปสัมภาษณ์ “อุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย หัวหน้า
ผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการ
ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม” หนึ่งใน
ผู้ที่มีบทบาทจากการดำรงตำแหน่งผู้บริหารของกระทรวง
อุตสาหกรรม ที่เข้าไปมีส่วนช่วยเหลือผู้ประกอบการและโรงงาน
อุตสาหกรรมได้มาสะท้อนภาพและประสบการณ์เหล่านี้อีกครั้ง...
และแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมต่อจากนี้ไป

■ ในช่วงปลายปี 2554 ที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมประสบภัยน้ำท่วมใหญ่ อยากให้ท่านเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับภาคอุตสาหกรรม

เมื่อช่วงปลายปี 2554 ที่ผ่านมา ถ้าจำกันได้ประมาณ
กลางปีที่เริ่มมีพายุเข้ามาในประเทศไทย ททยอยเข้ามาตามฤดูกาล
ช่วงแรกๆ ดูเหมือนว่าเป็นปกติ มีภาวะน้ำท่วมและเกิดดินถล่ม
ตั้งแต่ภาคเหนือ ลงมา ททยอยลงมาในพื้นที่บางส่วนของภาคเหนือ
ตอนล่าง ซึ่งตอนนั้นยังไม่ได้วิตกกังวลมาก พอมาช่วงราวเดือน

สิงหาคม กันยายนมีพายุเข้ามาถี่มากเกินปกติ และเกินปริมาณน้ำ
กักเก็บในส่วนของเขื่อนต่างๆ ในภาคเหนือ ภาคกลางตอนบนใน
ปริมาณที่สูง และไม่ได้ปล่อยออกมาเท่าที่ควร

เนื่องจากเจอพายุหลายลูกปริมาณน้ำล้นจนเกินความ
สามารถของแม่น้ำสายต่างๆ ทำให้เกิดน้ำท่วมเป็นระยะๆ ตั้งแต่หลาย
จังหวัดในภาคเหนือลงมาเรื่อยๆ นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท อยุธยา
ปทุมธานีและมาถึงกรุงเทพฯ ซึ่งปริมาณน้ำมากมาตามหาศาลที่ล้น
ออกมาจากการระบายในแม่น้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมขังในบริเวณพื้นที่
ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แต่เนื่องจากว่าในหลายๆ พื้นที่ค่อนข้างต่ำ จะ
มีน้ำท่วมขังในระดับที่สูง ซึ่งในตอนนั้นการป้องกันเนื่องจากการ
เตรียมการอาจจะน้อยเกินไป ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมนอกจากในพื้นที่
เกษตรแล้วก็เข้าไปในเขตเมือง เขตอุตสาหกรรมด้วย

โดยเฉพาะในเขตนิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ในจังหวัดอยุธยา
ปทุมธานี มีนิคมสำคัญๆ 7 แห่ง ก็ถูกน้ำท่วมที่ค่อนข้างหนัก ทำให้
โรงงานในนิคม/เขต/สวนอุตสาหกรรม 7 แห่ง ประสบอุทกภัยน้ำ
ท่วมในระดับที่สูง 2-3 เมตร ทำให้เกิดความเสียหายต่อเครื่องจักร
การผลิต รวมทั้งสินค้าวัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูปที่มีการเก็บไว้ใน

โรงงานก็ประสบผลเสียหาย รวมทั้งระบบสาธารณูปโภคก็เสียหายไปด้วย ทำให้การผลิตต้องหยุดชะงักไปหมด ซึ่งถ้าดูเฉพาะจำนวนโรงงานในนิคมประมาณ 839 แห่ง ประสบอุทกภัยจริงๆ แล้วยังมีโรงงานที่อยู่นอกนิคมแต่อยู่ในพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมด้วย รวมทั้งสิ้นอีกกว่า 7,300 ราย ความเสียหายจากการสำรวจมีพื้นที่ครอบคลุม 42 จังหวัด มูลค่าความเสียหายรวมประมาณ 328,000 ล้านบาท

■ บทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ

กระทรวงอุตสาหกรรมได้เข้าไปมีส่วนช่วยตั้งแต่ระยะแรกๆ ที่น้ำยังไม่ได้ท่วม โดยเข้าไปใน 2 ส่วน ส่วนแรกคือผู้ประกอบการโรงงานที่อยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม ได้เข้าไปช่วยในเรื่องของการแจ้งเตือนภัย เข้าไปช่วยดูแล กำกับและหาทางป้องกันน้ำที่กำลังจะมาถึง โดยมีการมอบหมายผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงอุตสาหกรรมแต่ละท่านดูแลเป็นรายนิคม เข้าไปประสานให้ความช่วยเหลือนิคมอุตสาหกรรมในการทำคันดิน เสริมแนวป้องกัน แจ้งเตือนภัยให้โรงงานทราบสถานการณ์และเตรียมพร้อมรับน้ำที่กำลังจะมาถึง

แต่จากระยะเวลาที่มีไม่มากนัก ก็ได้พยายามต่อสู้กับภาวะน้ำหลากอยู่ระยะหนึ่ง เนื่องจากระบบป้องกันมีจุดอ่อนเยอะ ไม่สามารถที่จะต้านได้ ทำให้เขื่อนกันน้ำต่างๆ ที่ทำเอาไว้พังทะลาย น้ำก็เข้าไปท่วมในนิคมอุตสาหกรรม สำหรับในส่วนหนึ่งของโรงงานที่อยู่นอกนิคมอุตสาหกรรม กระทรวงก็ได้เข้าไปแจ้งเตือนภาวะน้ำที่กำลังจะมาถึง เข้าไปช่วยในเชิงเสนอแนะในเรื่องของการเตรียมการป้องกัน ซึ่งโรงงานเหล่านี้มีปริมาณมากสามารถช่วยได้บางส่วน แต่ส่วนใหญ่ป้องกันไม่อยู่

นอกจากโรงงานในจังหวัดอยุธยา ปทุมธานี ที่ประสบน้ำท่วมแล้ว มีโรงงานที่ตั้งอยู่ปลายน้ำแถบจังหวัดฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ที่กระทรวงได้เข้าไปเร่งเสริมความแข็งแรงเตรียมพร้อมรับในกรณีที่จะมีน้ำเข้ามา ซึ่งส่วนนี้ทำได้อย่างทันการณ์และมากพอก็ทำให้น้ำไม่ท่วม ไม่อย่างนั้นจะเกิดความเสียหายมากไปกว่านี้

หลังจากน้ำท่วม กระทรวงอุตสาหกรรมได้เข้าไปประสานทำงานร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อเร่งขับเคลื่อนฟื้นฟูโรงงาน โดยเข้าไปให้ความช่วยเหลือในการซ่อมแซมคันดิน สูบน้ำออก ทำความสะอาดพื้นที่ รวมทั้งประสานซ่อมแซมสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำ การสื่อสาร เพื่อให้กลับมาสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด

ในส่วนของนิคมอุตสาหกรรมทั้ง 7 แห่ง หลังจากมีการดำเนินการฟื้นฟูตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงปลายเดือนก็สามารถช่วยให้กลับมาสู่ภาวะปกติได้ สำหรับในส่วนหนึ่งของโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงได้ช่วยเหลือด้านการอนุญาตต่างๆ ในการนำเข้าเครื่องจักร นำช่างเข้ามา อนุญาตขนย้ายวัตถุดิบออกนอกพื้นที่ชั่วคราว เพื่อไม่ให้ผิดกฎระเบียบ ยกเว้นภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่น้ำท่วม เพื่อไม่ให้โรงงานเหล่านี้ปิดกิจการลงซึ่งจะส่งผลต่อการเลิกจ้างคนงาน และผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และโดยเฉพาะกับโรงงานผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาด

“อีกเรื่องที่กระทรวงอุตสาหกรรมให้ความสำคัญอย่างมาก คือการดูแลสิ่งแวดล้อมและมลภาวะที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนในเขตชุมชนภายนอกด้วย”

ย่อมหรือ SMEs ในพื้นที่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม กระทรวงได้ช่วยเหลือในเรื่องของการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปให้คำปรึกษาแนะนำในการซ่อมแซมเครื่องจักร ทำแผนธุรกิจ ยื่นขอสินเชื่อเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนให้สามารถกลับมาเดินเครื่องผลิตได้เหมือนเดิม

อีกเรื่องที่กระทรวงอุตสาหกรรมให้ความสำคัญอย่างมาก คือการดูแลสิ่งแวดล้อมและมลภาวะที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนในเขตชุมชนภายนอกโรงงานด้วย โดยเข้าไปทำการป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะการแพร่กระจาย เข้าไปตรวจสอบ เก็บรักษาสารเคมีที่เป็นอันตราย บำบัดของเสียจากกระบวนการผลิตในโรงงาน และทำการขนย้ายไปสุที่ที่มีความปลอดภัย นอกจากนี้มีการเก็บตัวอย่างน้ำในนิคมมาทำการตรวจสอบว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพื่อไม่ให้ น้ำที่สูบน้ำออกไปส่งผลกระทบต่อชุมชนแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน มีการเก็บตัวอย่างกากของเสีย วัตถุตกค้างในโรงงานมาตรวจสอบ ถ้าอยู่ในข่ายก็เข้าไปช่วยทำการบำบัดฟื้นฟูคุณภาพให้ถูกต้องตามมาตรฐานสากล

■ ในส่วนของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้เข้าไปช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมอย่างไร

สศอ. ได้รับมอบหมายในหลายเรื่อง ในช่วงเริ่มต้นได้จัดทำมาตรการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมที่ประสบอุทกภัย และเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นแผนแม่บทของกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ ได้นำไปใช้

นอกจากนี้ได้รับมอบหมายในการฟื้นฟูนิคมอุตสาหกรรมบางกตจี จังหวัดปทุมธานี โดยเข้าไปให้ความช่วยเหลือนิคมและโรงงานในนิคมให้สามารถกลับมาผลิตได้โดยเร็ว ซึ่งก็เหมือนกับนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่กระทรวงอุตสาหกรรมมีการมอบหมายผู้บริหารเข้าไปดูแลเป็นรายนิคม การดำเนินงานก็ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี จนสามารถฟื้นฟูกลับมาสู่ภาวะปกติในปลายเดือนธันวาคม โดยขณะนี้โรงงานภายในนิคม ได้ทยอยกลับมาทำการผลิตแล้ว ซึ่งคาดว่าจะสามารถเดินเครื่องได้ในกลางปีหน้าเกือบทั้งหมด

ในฐานะที่ สศอ. เป็นหน่วยงานวิชาการ ได้ดำเนินการมาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการด้านภาษีศุลกากรในเขตพื้นที่ประสบอุทกภัย โดยออกระเบียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรนำเข้ารถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ และสินค้าอื่นๆ เข้า

“มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการด้านภาษีศุลกากรในเขตพื้นที่ประสบอุทกภัย โดยออกระเบียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรนำเข้ารถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ และสินค้าอื่นๆ เข้ามาในระยะเวลาหนึ่งเพื่อทดแทนการผลิตในประเทศที่ขาดหายไป เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการต่อไปได้ ไม่เลิกกิจการและเลิกจ้างคนงาน”

มาในระยะเวลาหนึ่งเพื่อทดแทนการผลิตในประเทศที่ขาดหายไป เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินการต่อไปได้ ไม่เลิกกิจการและเลิกจ้างคนงาน รวมทั้งได้ประสานให้มีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการ SMEs โดยประสานหน่วยงานภาครัฐ สมาคมธนาคาร เร่งรัดการปล่อยสินเชื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ที่ประสบอุทกภัย ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้ว

สำหรับในส่วนของระบบป้องกันอุทกภัยในนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ได้ประสานให้มีการหารือร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันทางวิชาการ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย และ JICA ร่วมกันจัดทำรายละเอียดของระบบป้องกันอุทกภัย โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการสร้างเขื่อนป้องกันอุทกภัยที่มีความมั่นคงแข็งแรงตามหลักวิศวกรรม รวมทั้งอำนวยความสะดวกเพื่อการสร้างเขื่อนป้องกันอุทกภัย โดยได้ผลักดันให้สินเชื่อครอบคลุมผู้ประกอบการภายนอกนิคมอุตสาหกรรมด้วย

■ งานที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนมีอะไรบ้าง

นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในหลายโครงการก็ต้องมาเน้นผู้ประกอบการที่ประสบอุทกภัยในลำดับแรกๆ เพื่อให้สามารถฟื้นกลับมา ไม่ว่าจะเป็นการปรับระบบการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ พัฒนาทักษะแรงงานเข้าใหม่เพื่อเสริมให้กับผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ สศอ. ได้รับมอบหมายฟื้นฟูโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมบางกะดี ซึ่งจำเป็นต้องเร่งรีบให้กลับมาทำการผลิตให้ได้โดยเร็วที่สุด สำหรับในระยะต่อเนื่องในปี 2556 เอกชนรายที่มีศักยภาพก็สามารถช่วยตนเองได้ระดับหนึ่ง แต่สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ยังต้องการความช่วยเหลือ เราจะมีผลักดันโครงการต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของผลิตภาพอุตสาหกรรมเพื่อเสริมสร้างให้มีขีดความสามารถแข่งขันได้ โดยเฉพาะแผนแม่บทการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรมหรือ Productivity

นอกจากนี้ในเรื่องของประชาคมอาเซียนหรือ AEC (ASEAN Economic Community) เรามียุคอีก 2 ปี ต้องสร้างการรับรู้และจิตสำนึก ก็มีการทำไปเยอะ ผู้ประกอบการมีความตื่นตัว แต่ก็ต้องช่วยผู้ประกอบการให้สามารถปรับตัวได้ด้วย รวมทั้งในแง่ของการกำหนดยุทธศาสตร์ภาคอุตสาหกรรมให้เกิดความพร้อมเข้าสู่ AEC และได้ประโยชน์มากที่สุด โดยแยกอุตสาหกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้แรงงานมาก ก็จะดูว่าอาจจะต้องย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่นที่มีภาษีและค่าแรงต่ำ หรือปรับตัวเองไปผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น Creative Industries เพื่อที่จะหนีอุตสาหกรรมที่เป็น Mass อีกกลุ่มคืออุตสาหกรรมที่เรามีศักยภาพความแข็งแกร่ง

เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วนฯ อิเล็กทรอนิกส์ อาหาร ต้องให้สามารถเข้าสู่ AEC

“ไม่อยากให้กังวลในเรื่องน้ำจะท่วมในปลายปีนี้อีกหรือไม่ เนื่องจากในขณะนี้ภาครัฐมีมาตรการตั้งแต่ระดับประเทศ การบริหารจัดการน้ำตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำลงสู่อ่าวไทย...อย่างไรก็ตามไม่อยากให้ประมาท โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการนอกนิคมอุตสาหกรรม”

เพื่อให้ได้ประโยชน์จากตลาด และสุดท้ายกลุ่มอุตสาหกรรมกลางๆ เน้นตลาดในประเทศ โดยมีแนวทางคือทำให้มีพัฒนาการเพื่อแข่งขันกับสินค้านำเข้า และสามารถส่งออกในตลาดอาเซียนได้

■ อยากฝากถึงผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในเรื่องใดเป็นพิเศษสำหรับปีนี้

ไม่อยากให้กังวลในเรื่องน้ำจะท่วมในปลายปีนี้อีกหรือไม่ เนื่องจากในขณะนี้ภาครัฐมีมาตรการตั้งแต่ระดับประเทศ การบริหารจัดการน้ำตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำลงสู่อ่าวไทย มีทั้งระยะเร่งด่วนและระยะยาว มีการดำเนินงานที่มีความคืบหน้าทั้งโครงการงบประมาณ เพื่อเป้าหมายให้เสร็จโดยเร็ว ซึ่งจะสามารถช่วยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้ อย่างไรก็ตามไม่อยากให้ประมาท โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการนอกนิคมอุตสาหกรรม ในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินต้องเตรียมตัวป้องกันตนเองเอาไว้ด้วย

นอกจากนี้ การแข่งขันในด้านอุตสาหกรรมมีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นรายใหญ่ๆ โดยเฉพาะจากประเทศจีนที่มีต้นทุนต่ำ มีสินค้าผลิตส่งออกไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย เพราะฉะนั้นเราจะอยู่ได้อย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีการพัฒนา ภาครัฐมีการส่งเสริมในเรื่องของ Productivity ผู้ประกอบการก็ต้องมีความกระตือรือร้นและเข้าไปมีส่วนร่วมกับมาตรการที่ภาครัฐดำเนินการอย่างรอบคอบและอย่าประมาท

อีกเรื่องที่มีความสำคัญคือ การผลิตภาคอุตสาหกรรมมีของเสียเกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องสำนึกปฏิบัติในเรื่องการควบคุมดูแลปัญหามลภาวะของเสียจากการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐาน ไม่อย่างนั้นจะอยู่กับชุมชนไม่ได้ สำหรับผู้ส่งออกก็จะได้รับการต่อต้านจากตลาดในต่างประเทศที่มีมาตรฐานสากลเข้มงวดมากขึ้นเรื่อยๆ

กระทรวงอุตสาหกรรมมีนโยบายอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นอุตสาหกรรมที่ยึดมั่นในการประกอบกิจการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน ซึ่งแนวทางนี้เป็นสิ่งที่เหมาะสม ช่วยให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเติบโตอย่างเข้มแข็งและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน...

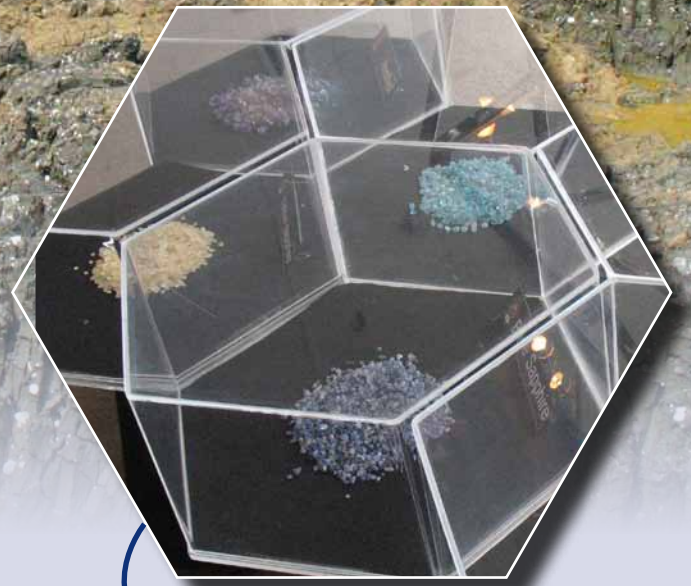
ทั้งหมดนี้คือส่วนหนึ่งจากการสัมภาษณ์ ที่แม้จะใช้เวลาไม่มาก แต่มีแง่มุมที่ทำให้ได้เห็น ได้คิด และจะได้ร่วมกันลงมือทำในสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ประกอบการเอง และต่อภาคอุตสาหกรรมของเราต่อไป •

ไป... เปิดโลก อัญมณี ของดีเมืองจันทบุรี

วิญญู ไหลประสิทธิ์พร

สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2

พลอยหายากชนิดต่างๆ ที่สมาคมผู้ค้าอัญมณี
และเครื่องประดับจันทบุรีนำมาแสดง-จำหน่าย

• ร่วมงานเปิดโลกอัญมณี และของดีเมืองจันท

เมื่อวันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ 2555 ที่ผ่านมา ผู้เขียนได้มีโอกาสเยี่ยมชมงาน **“เปิดโลกอัญมณี และของดีเมืองจันทครั้งที่ 8”** ซึ่งการจัดงานครั้งนี้เป็นความร่วมมือระหว่างสมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี กับสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรี โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 1 – 5 กุมภาพันธ์ 2555 ที่ผ่านมา ซึ่งตามกำหนดเดิมแล้วกำหนดจัดในช่วงวันที่ 8-12 ธันวาคม 2554 แต่เนื่องจากเกิดมหาอุทกภัยครั้งใหญ่ของประเทศไทยที่สร้างความเสียหายให้กับประเทศเราไม่พอ ยังส่งผลทำให้การจัดงานนี้ต้องเลื่อนมาในช่วงเวลาดังกล่าว จากการพบกับคุณวรพล ท่าม่วง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประสานงานของสมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่อง

ประดับจันทบุรี ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจของงานครั้งนี้ว่า มีความเป็นที่สุด 3 ที่สุด คือ ที่สุดความงาม ชมสุดยอดแฟชั่นโชว์เครื่องประดับอัญมณีจากสุดยอดสาวงามแห่งสยาม ที่สุดอัญมณี ชมอัญมณีล้ำค่าหายาก และตำนานการผลิตอัญมณีจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ ที่สุดของดีเมืองจันท ชิมอาหารสะอาดรสชาดีอร่อย กว่า 40 ร้าน และสินค้า OTOP มากมาย นอกจากนี้ทางคณะฯ ของเรายังได้เข้าร่วมกับ Free Gem Tour ในทัวร์มีการพาชมเหมืองพลอยที่ยังพอมีให้เห็นอยู่ ณ ตำบลบางกะจะ โดยเหมืองพลอยนี้นับว่าเป็นเหมืองพลอยที่ใหญ่และใช้เครื่องจักรเข้ามาช่วย คือ มีการใช้รถแบล็คโฮลในการขุดตักดิน ทำให้ได้ความลึก 15 เมตร ซึ่งแต่ก่อนใช้มือขุดจะได้ความลึกเพียง 1-2 เมตร เมื่อขุดไปถึงชั้นสายแร่พลอย ก็จะตักดินที่ขุดได้ผ่านในเครื่องแยกแร่ออกจากดินและหิน ใช้แรงดันน้ำฉีด ส่วนที่เป็นดินจะละลายไปกับน้ำ ส่วนที่เป็นหินก้อนใหญ่จะถูก

ภาพไพลินที่สวยงามที่สุดในโลกในห้องแสดง
แหล่งพลอยดิบของ World Sapphire (เม็ด
นี้มีน้ำหนัก 4 กะรัต ราคาปัจจุบันประมาณ
200,000 บาทต่อกะรัต)

มีการส่งออกเหลืออยู่เพียงร้อยละ 20 จึงได้หา
ตลาดใหม่ทดแทนไปที่ อินเดีย จีน เอเชียตะวัน
ออก เป็นต้น ซึ่งสามารถทดแทนได้ประมาณ
ร้อยละ 50-60 ด้านตลาดภายในประเทศ โดย
ทั่วไปทรงตัวเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ขึ้นอยู่
กับสถานการณ์การท่องเที่ยว การเมือง ภัย

แยกทิ้ง ส่วนที่เป็นแร่และหินก้อนเล็กจะถูกดูดยังเครื่องร่อนแร่
เพื่อแยกอีกทีหนึ่ง ใช้เวลาร่อนสักพักก็จะหยุดเครื่อง และทำการ
“กั้วพลอย” หรือเก็บพลอย เมื่อทำเหมืองจนสายแร่หมดประมาณ
1 ปีหรือสั้นกว่านี้ขึ้นอยู่กับจำนวนสายแร่ จะมีการฝังกลบหน้าดิบ
กลับ และปรับภูมิทัศน์ให้คืนสู่บรรยากาศธรรมชาติตามเดิมหรือใช้
ประโยชน์อื่นๆ ได้ตามปกติ หลังจากนั้นขมอควาเรียม ซึ่งเป็นสถาน
แสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา ชมหาด
เจ้าหลาว แหลมเสด็จ แหลมสิงห์ (อาหารทะเลรสชาติเยี่ยมพบได้ที่
นี้) ตึกแดง คุกขี้ไก่ เมื่อครั้งฝรั่งเศสยึดเมืองจันทบุรี ขอบอกไว้ก่อน
ว่าต้องจองทัวร์ล่วงหน้าไม่งั้นจะพลาดโอกาสดีๆ เช่นนี้

• พบกับนายกสมาคมผู้ค้าอัญมณีและ เครื่องประดับจันทบุรี...สถานการณ์กับ โอกาสการเป็นศูนย์กลางอัญมณีโลก

จากการพบปะกับคุณธิตี เอกบุญยืน นายกสมาคมผู้ค้า
อัญมณีและเครื่องประดับจันทบุรี ต่อมุมมองของธุรกิจอัญมณีและ
เครื่องประดับจันทบุรี ให้ความเห็นว่า ผู้ประกอบการในจันทบุรี
มีประมาณ 2,000 ราย ส่วนใหญ่ร้อยละ 85 เป็นผู้ประกอบการ
ขนาดเล็ก โดยลักษณะธุรกิจ คือ นำพลอยดิบมาทำการเผา และ
เจียรไน หรือทำสำเร็จจนกระทั่งประกอบตัวเรือนตามคำสั่งซื้อ
ของผู้ประกอบการรายใหญ่ ด้านวัตถุดิบ เนื่องจากวัตถุดิบภายใน
จันทบุรีในปัจจุบันหาได้ยากยิ่ง ผู้ประกอบการรายเล็กจึงมีการ
ซื้อพลอยดิบจากพ่อค้าชาวแอฟริกาที่นำมาจำหน่ายถึงจันทบุรี
หรือมีการติดตามผู้ประกอบการรายใหญ่เพื่อไปลงทุนรับซื้อ
พลอยดิบถึงแหล่งในประเทศแถบทวีปแอฟริกา เช่น มาดากัสการ์
โมซัมบิก และแทนซาเนีย เป็นต้น ด้านตลาดสำคัญ ตลาดเดิม คือ
สหรัฐอเมริกาซึ่งมีส่วนการส่งออกประมาณร้อยละ 80 แต่ภาย
หลังวิกฤตเศรษฐกิจการเงินในสหรัฐอเมริกาหรือซับไพร์ม ตลาดนี้

ธรรมชาติ หรือภาวะเศรษฐกิจโดยรวม ด้านทักษะฝีมือแรงงาน
มีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ตลอดทุกขั้นตอนการผลิต
หากใครที่ไม่มีทักษะเลย ภายในจังหวัดจันทบุรีหรือจังหวัดใกล้เคียง
ก็มีโรงเรียนหรือสถานศึกษาสอนด้านอัญมณีศาสตร์ ด้าน
สถานการณ์แรงงาน ในขณะนี้ ถือว่าขาดแคลนเนื่องจากปัญหา
เศรษฐกิจและการเมืองในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ทำให้แรงงานส่วน
ใหญ่ย้ายกลับภูมิลำเนาแล้วไม่กลับมาจันทบุรีอีก ด้านการลงทุนใน
ต่างประเทศ ยังไม่มีแนวคิดย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศ คงมีแต่
เพียงแสวงหาแหล่งวัตถุดิบเท่านั้น สุดท้าย นายกสมาคมฯ กล่าว
ว่า ความเป็นไปได้สูงที่ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางอัญมณีโลก
เนื่องจากไทยมีความสามารถในการแสวงหาวัตถุดิบ มีภูมิปัญญา
การเผาพลอยโดยเฉพาะที่ยากต่อการลอกเลียนแบบ มีทักษะฝีมือ
ด้านการเจียรไนด้วยประสบการณ์ยาวนานเป็นที่ยอมรับ นับเป็น
ความภาคภูมิใจของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยซึ่ง
ไม่เพียงแต่ทำรายได้เข้าประเทศสูงสุด 1 ใน 5 อันดับแรกของสินค้า
อุตสาหกรรม แต่สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับยังเป็นที่ยอมรับใน
ระดับโลกอีกด้วย

• World Sapphire... ตำนานอัญมณี พลอยสีมืองจันท

ในโลกอัญมณีนั่นถ้าให้เพชรซึ่งแข็งที่สุดตามสเกลความ
แข็งของโมห์ (Mohs scale) ที่ระดับ 10 ทับทิม (Ruby) และ
แซฟไฟร์ (Sapphire) ซึ่งเป็นพลอยประเภท (Species) เดียวกัน
ในตระกูลคอร์นดัม (Corundum) ก็จะมีค่าแข็งที่ระดับ 9 ซึ่ง
แซฟไฟร์มีหลายสี เช่น เหลือง ชมพู เขียว ส้ม ม่วง เป็นต้น แต่
โดยทั่วไปมักหมายถึงเฉพาะที่มีสีน้ำเงิน ในประเทศไทยเดิมเรียก
ว่า นิลกาฬ ปัจจุบันนิยมเรียกว่า ไพลิน ตามชื่อของแหล่งกำเนิด
จากเหมืองพลอย ในจังหวัดไพลิน ประเทศกัมพูชา ที่ในช่วงหนึ่ง

คณะฯ ได้เข้าพบ คุณเมธี จิงสงวนสิทธิ์
เจ้าของบริษัท เวิร์ดแซฟไฟร์เทรดดิ้ง จำกัด

มีการนำเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดย
แซฟไฟร์สีอื่นๆ บางสีมีชื่อเรียกเฉพาะที่แตกต่างกัน
เช่น แซฟไฟร์สีเหลืองเรียกว่า บุษราคัม แซฟไฟร์สี
เขียวเรียกว่า เขียวส่อง แซฟไฟร์สีส้มอมชมพูเรียกว่า
พิฑพาราช เป็นต้น¹

คณะฯ ได้พบกับคุณเมธี จิงสงวนสิทธิ์ เจ้าของบริษัท เวิร์ด
แซฟไฟร์ซึ่งตั้งอยู่บนถนนตรีรัตน์ ใกล้กับถนนศรีจันทร์และตรอก
กระจ่างที่เป็นแหล่งเจียระไนพลอยและตลาดค้าพลอยที่สำคัญ
และใหญ่ที่สุดของประเทศ นอกจากนี้บริษัทยังมีอีกหนึ่งสาขาใน
กรุงเทพฯ บนถนนสีลม ซึ่งหน้าร้านจำหน่ายทั้งพลอยร่วง (พลอย
ที่เผาและเจียระไนแล้ว) และเครื่องประดับเรียกว่าคำเนิน
ธุรกิจครบวงจร คุณเมธีฯ ยังสวมหมวกอีกใบในตำแหน่งประธาน
หอการค้าจังหวัดจันทบุรี คุณเมธีฯ เล่าให้คณะฯ ด้วยถ้อยคำที่
ถ่อมตัวว่า เมื่อประมาณ 40 ปีที่แล้ว ตนเป็นเพียงพ่อค้าพลอย
เล็กๆ ที่โชคดีในการทำธุรกิจที่จังหวัดจันทบุรีนี้ โดยเริ่มจากหาซื้อ
พลอยร่วงมาจำหน่ายต่อ เมื่อมีความชำนาญและเงินทุนมากขึ้นก็
เริ่มหาแหล่งวัตถุดิบ โดยร่วมทุนกับเพื่อนๆ ลงทุนในเมืองพลอย
ประเทศต่างๆ เช่น มาดากัสการ์ ศรีลังกา กัมพูชา ฯลฯ โดยตัวเอง
จะเป็นผู้จัดการในเรื่องขั้นตอนการเผาพลอยดิบ เจียระไน และส่ง
จำหน่ายพลอยร่วงไปยังต่างประเทศซึ่งพลอยร่วงกว่าร้อยละ 90
ผลิตเพื่อส่งออก บริษัทเคยผลิตทับทิมแต่เนื่องจากไม่ค่อยเห็นผล
กำไรจึงต้องหยุดผลิตไป

ด้านวัตถุดิบ ปัจจุบันบริษัทนำเข้าพลอยดิบจากประเทศ
ในแอฟริกาเป็นส่วนใหญ่ เช่น มาดากัสการ์ โมซัมบิก แทนซาเนีย
ไนจีเรีย ซึ่งในไทยเองก็ยังพอหาพลอยได้อยู่บ้าง แต่ไม่เพียงพอต่อ
สายพานการผลิตของบริษัท ด้านสถานการณ์การค้าของบริษัท
บริษัทมีลูกค้าอยู่ทั่วโลกโดยเฉพาะตลาดสำคัญอย่าง สหรัฐอเมริกา
สหภาพยุโรป แต่เมื่อเกิดวิกฤตซับไพร์ม ทำให้ปัจจุบันบริษัทเน้นส่ง
ออกไปที่ ฮองกง จีน รัสเซีย ซึ่งเป็นตลาดใหม่ที่รองรับตลาดเก่า
ได้ดีพอสมควร ส่วนสาเหตุที่ในขณะเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจแต่
บริษัทยังส่งออกได้นั้น เนื่องจากเทคนิคการเผาพลอยของไทย
ที่เผาออกมาแล้วได้พลอยเม็ดงามซึ่งถือว่ามีเทคนิคการเผาพลอย
เป็นอันดับหนึ่งในโลก ส่วนอันดับสองยกให้ศรีลังกา นอกจากนี้

ประเทศต่างๆ ในแอฟริกาที่เป็นแหล่งพลอยดิบ

การทำธุรกิจต้องรู้จักตลาด ตัวอย่างเช่น ไพลินของไทยค่อนข้าง
จะมีสีเข้มกว่าไพลินของกัมพูชาหรือแอฟริกา เรียกได้ว่าไพลินไทย
สีจะหมองๆ ไม่ใส แต่ไพลินของไทยเป็นที่ถูกใจของชาวรัสเซียเป็น
อย่างมาก ด้านแรงงาน ปัจจุบันสถานการณ์แรงงานถือว่าขาดแคลน
เนื่องจากแรงงานที่อยู่กับบริษัทมาแต่สมัยแรกเริ่มประมาณ 30 ปี
เริ่มมีอายุมากแล้ว อย่างไรก็ตามบริษัทใช้กลยุทธ์ตั้งโรงงานในพื้นที่
ที่มีแรงงานมาก แถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้แรงงานเมื่อ
ว่างจากงานหลัก เช่น เก็บเกี่ยว สามารถมารับงานเจียระไนจาก
โรงงานได้ ด้านความช่วยเหลือจากรัฐบาล นโยบายยกเว้นการจัด
เก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) อัตราร้อยละ 7 ให้แก่ผู้ประกอบการ
บุคคลธรรมดาในการนำพลอยดิบทุกชนิดที่ยังไม่ได้เจียระไนเข้ามา
ในประเทศไทยเพื่อจำหน่ายพลอยดิบนั้นๆ ต่อ โดยจัดเก็บภาษีหัก
 ณ ที่จ่ายอัตราร้อยละ 1 จากผู้ประกอบการ นับเป็นมาตรการที่ดี

จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าว นับว่าเป็นการใช้ความ
ชำนาญ ประสบการณ์ การศึกษาและเข้าใจในพฤติกรรมผู้บริโภค
และการใช้กลยุทธ์ในการหาแรงงาน ประกอบการดำเนินธุรกิจ
ผสมผสานกับการมองหาพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อร่วมลงทุน เหล่า
นี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ World Sapphire เติบโตจนทุกวันนี้ ไม่ใช่
แค่โชคช่วยอย่างเดียวแน่แท้!

¹ อ้างอิง : website วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี
(<http://th.wikipedia.org>) และการสัมภาษณ์

ดัชนีอุตสาหกรรม ปี 2554

ส่วนดัชนีอุตสาหกรรมและการวิเคราะห์
ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ด

ชนีอุตสาหกรรม ไตรมาสที่ 4/2554 (ตุลาคม - ธันวาคม) เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนพบว่า ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม) ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม และดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม ลดลง แต่ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลังเพิ่มขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน พบว่า **ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม)** มี 13 อุตสาหกรรมที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตน้ำตาล การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตมอลต์ลิกเคอร์และมอลต์ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การแปรรูปผลไม้และผัก การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ การผลิตเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ เป็นต้น

ดัชนีการส่งสินค้า มี 11 อุตสาหกรรมที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตน้ำตาล การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ การผลิตสตาชและผลิตภัณฑ์จากสตาช การผลิตผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากสมุนไพร การแปรรูปผลไม้และผัก เป็นต้น

ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง มี 29 อุตสาหกรรมที่มีสินค้าสำเร็จรูปคงคลังเพิ่มขึ้น ได้แก่ การจัดเตรียมและการป้อนเส้นใยสังเคราะห์ การทอสิ่งทอ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตน้ำ

ตาล การแปรรูปผลไม้และผัก การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์อื่น ๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม มี 10 อุตสาหกรรมที่มีแรงงานเพิ่มขึ้น คือ การผลิตรถจักรยานยนต์ การผลิตน้ำตาล การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ การผลิตสบู่และผงซักฟอก เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการทำทำความสะอาดและขัดเงา เครื่องหอมและสิ่งปรุงแต่งสำหรับประติมากรรมหรือประติมากรรม การผลิตผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากสมุนไพร การผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ การผลิตสิ่งทอสำเร็จรูป ยกเว้นเครื่องแต่งกาย การผลิตผลิตภัณฑ์จากดินชนิดไม่ทนไฟ ซึ่งใช้กับงานก่อสร้าง การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การผลิตปูนซีเมนต์ ปูนขาวและปูนปลาสเตอร์

ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม มี 20 อุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น ได้แก่ การแปรรูปผลไม้และผัก การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด การผลิตน้ำตาล การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การแปรรูปและการถนอมสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ การผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในทางทัศนศาสตร์และเครื่องอุปกรณ์เกี่ยวกับการถ่ายภาพ เป็นต้น

ดัชนีอุตสาหกรรม รายไตรมาส (53 กลุ่มอุตสาหกรรม)

ดัชนีอุตสาหกรรม	ไตรมาส 4/2553 (ต.ค. - ธ.ค.)	ไตรมาส 3/2554 (ก.ค. - ก.ย.)	ไตรมาส 4/2554* (ต.ค. - ธ.ค.)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับ ไตรมาสก่อน (%)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับ ไตรมาสเดียวกัน ของปีก่อน (%)
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม)	190.01	195.27	124.64	-36.17	-34.40
ดัชนีการส่งสินค้า	194.13	203.47	130.42	-35.90	-32.81
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	185.73	197.50	176.33	-10.72	-5.06
ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	147.55	162.93	221.03	35.66	49.80
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	120.37	119.42	105.34	-11.79	-12.48
ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม	141.38	149.29	125.56	-15.90	-11.19
อัตราการใช้กำลังการผลิต	63.29	64.52	46.42		

(ฐานเฉลี่ยรายเดือน ปี 2543 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ปรับผลกระทบของฤดูกาล)

ดัชนีอุตสาหกรรม ปี 2554 เมื่อเทียบกับปีก่อน พบว่า ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม) ดัชนีการส่งสินค้า ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม ลดลง แต่ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง ดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง และดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้น โดย

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม) มี 22 อุตสาหกรรมที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตน้ำตาล การผลิตมอลต์ลิกเคอร์และมอลต์ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตเครื่องใช้ในบ้านเรือน ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตรถจักรยานยนต์ การแปรรูปผลไม้และผัก การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์อื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น เป็นต้น

ดัชนีการส่งสินค้า มี 23 อุตสาหกรรมที่มีการส่งสินค้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การผลิตน้ำตาล การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์อื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตรถจักรยานยนต์ การผลิตผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม เคมีภัณฑ์ที่ใช้รักษาโรค และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากสมุนไพร เป็นต้น

ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง มี 33 อุตสาหกรรมที่มีการส่งสินค้าสำเร็จรูปคงคลังเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชีและเครื่องคำนวณ การผลิตน้ำตาล การผลิตหลอดอิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์

การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การผลิตเครื่องจักรที่ใช้งานทั่วไปอื่น ๆ การแปรรูปและการถนอมสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ เป็นต้น

ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม มี 15 อุตสาหกรรมที่มีแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตรถจักรยานยนต์ การผลิตน้ำตาล การผลิตสิ่งทอสำเร็จรูป ยกเว้นเครื่องแต่งกาย การผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทอบ การผลิตสบู่และผงซักฟอก เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการทำความสะดวกและขัดเงา เครื่องหอมและสิ่งปรุงแต่งสำหรับประพินร่างกายหรือประพินเครื่องสำอาง การผลิตสตาโรลและผลิตภัณฑ์จากสตาโรล การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่น ๆ เป็นต้น

ดัชนีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม มี 29 อุตสาหกรรมที่มีผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งน้ำดื่มบรรจุขวด การแปรรูปผลไม้และผัก การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การแปรรูปและการถนอมสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ การผลิตเครื่องใช้ในบ้านเรือน ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตผลิตภัณฑ์จากคอนกรีต ซีเมนต์ และปูนปลาสเตอร์ การผลิตน้ำตาล เป็นต้น

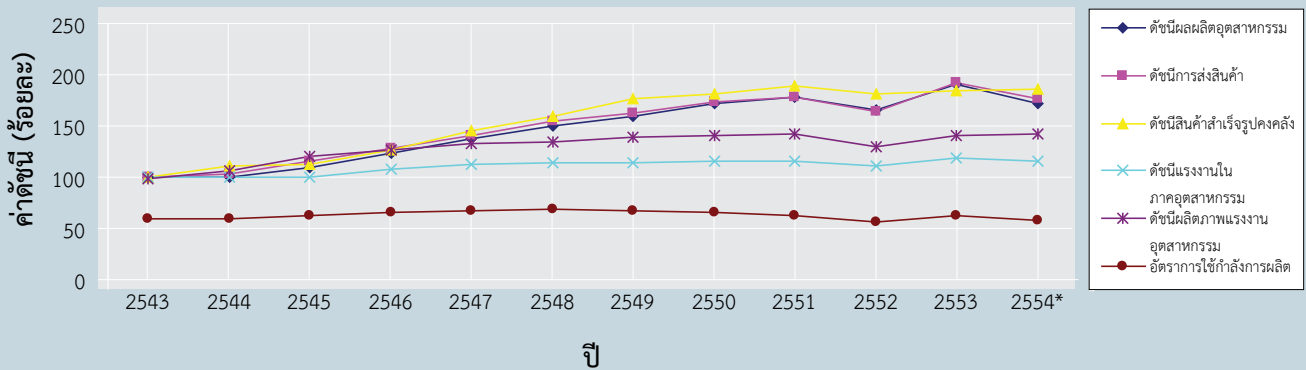
อัตราการใช้กำลังการผลิต มี 20 อุตสาหกรรมที่มีอัตราการใช้กำลังการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะประดิษฐ์อื่นๆ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน ยกเว้นปุ๋ยและสารประกอบไนโตรเจน การแปรรูปผลไม้และผัก การผลิตน้ำมันจากพืช น้ำมันจากสัตว์ และไขมันจากสัตว์ การผลิตน้ำตาล เป็นต้น •

ดัชนีอุตสาหกรรมรายปี (53 กลุ่มอุตสาหกรรม)

ดัชนีอุตสาหกรรม	ปี												อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี 2554 เทียบกับปี 2553 (%)
	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554*	
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (มูลค่าเพิ่ม)	100.0	100.0	109.8	123.9	137.6	149.8	159.3	172.2	178.9	166.1	190.0	172.3	-9.3
ดัชนีการส่งสินค้า	100.0	103.7	115.2	128.0	141.3	154.1	162.3	173.0	178.9	164.5	191.7	176.5	-7.9
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูป คงคลัง	100.0	110.7	112.9	126.8	145.9	159.6	175.8	181.8	189.1	181.7	184.9	186.2	0.7
ดัชนีอัตราส่วนสินค้า สำเร็จรูปคงคลัง	107.1	114.1	111.2	115.4	135.4	171.5	166.4	169.4	323.6	201.7	166.2	169.5	2.0
ดัชนีแรงงานในภาค อุตสาหกรรม	100.0	99.7	100.6	107.1	112.0	114.4	114.3	116.4	115.2	110.7	119.2	115.0	-3.5
ดัชนีผลิตภาพแรงงาน อุตสาหกรรม	98.7	105.7	120.3	125.8	132.4	134.5	138.9	140.3	142.9	130.1	140.1	142.6	1.8
อัตราการใช้กำลังการผลิต	58.7	58.7	62.4	65.2	67.5	68.0	67.7	66.0	62.4	55.9	63.2	58.2	

(ฐานเฉลี่ยรายเดือน ปี 2543 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ปรับผลกระทบของฤดูกาล)

ดัชนีอุตสาหกรรมรายปี (53 กลุ่มอุตสาหกรรม)

หมายเหตุ: *ข้อมูลเบื้องต้น, รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถเข้าไปดูได้ที่เว็บไซต์ สศอ. ที่ www.oie.go.th

OIE Club

OIE Club

วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้เปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมจากบุคคลภายนอก ความยาวไม่เกิน 2 หน้ากระดาษ A4

- โดยส่งมาที่... กลุ่มประชาสัมพันธ์และบริการห้องสมุด สำนักบริหารกลาง สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
ถ.พระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 หรือ E-mail : oieclub@oie.go.th
- เจ้าของความคิดเห็นและบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร สศอ. จะได้รับของที่ระลึก หรือค่าตอบแทนตามความเหมาะสม โดยขอความกรุณาระบุ ชื่อ-นามสกุลจริง พร้อมที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของท่านให้ชัดเจน
- กองบรรณาธิการฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการตัดทอนความยาวหรือข้อความในบางตอนออก เพื่อความเหมาะสม ในกรณีที่ผลงานของท่านได้รับการตีพิมพ์

Korean Wave...

ต้นแบบที่ดีในการพัฒนา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของไทย

สมานลักษณ์ ดัชนีกุล
สำนักนโยบายอุตสาหกรรมภาค

นโยบายด้านอุตสาหกรรมของรัฐบาลชุดปัจจุบัน มีนโยบายหนึ่งที่น่าสนใจและยังไม่เคยมีการกล่าวถึงอย่างชัดเจนในนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ผ่านมา นั่นก็คือ การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ต่อยอดจากวัฒนธรรมของชาติเพื่อนำรายได้เข้าสู่ประเทศ ซึ่งในปัจจุบัน หากให้นึกถึงประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม ประเทศแรกที่หลายคนจะต้องนึกถึง คือ ประเทศเกาหลีใต้ ผู้เขียนเองก็เป็นคนหนึ่งรู้สึกชื่นชมในความสำเร็จดังกล่าว จนทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเรื่องนี้ ว่าประเทศเกาหลีได้มีการดำเนินการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมอย่างไร จึงทำให้เกิดกระแสความนิยมไปทั่วโลก และอะไรเป็นปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมของไทยตามที่กำหนดเป็นนโยบายรัฐบาลและนโยบายหลักของกระทรวงอุตสาหกรรม

การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ มีภาพลักษณ์ที่ยิ่งใหญ่ ที่รู้จักกันดีในชื่อ “Korean Wave” หรือหากจะเรียกเป็นแบบไทยๆ น่าจะตรงกับคำว่า “**กระแสเกาหลี**” หรือ “**เกาหลีฟีเวอร์**” คำว่า “Korean Wave” เป็นศัพท์ที่ถูกบัญญัติ

โดยนักหนังสือพิมพ์ชาวจีนในช่วงปลายทศวรรษ 1990 หมายถึง กระแสความนิยมในความเป็นเกาหลีที่แผ่เข้ามายังภูมิภาคเอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งหากย้อนไปดูพัฒนาการที่ผ่านมา ก็จะพบว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลีได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีการทำงานอย่างสอดคล้องประสานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไปในทิศทางที่วางแผนไว้ โดยภาครัฐเป็นผู้วางแผน/กำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน และวางโครงสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็ง ในขณะที่ภาคเอกชน เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ บนพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์และความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จึงไม่น่าแปลกใจเลยว่าเหตุใดการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลีใต้จึงประสบความสำเร็จดังเช่นทุกวันนี้ ที่กระแสความนิยมไม่ได้จำกัดอยู่แค่ภายในทวีปเอเชียเท่านั้น แต่ยังแพร่ไปสู่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอื่นทั่วโลก

ภาครัฐกับบทบาทในการวางนโยบาย และรากฐานการพัฒนาที่เข้มแข็ง

ประเทศเกาหลี มีการวางแผนนโยบายด้านวัฒนธรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2488 (หลังช่วงที่ญี่ปุ่นปกครองเกาหลี) เริ่มจาก

การค้นหาเอกลักษณ์ของชาติและมรดกทางวัฒนธรรม พยายามสร้างวัฒนธรรมขึ้นมาอีกครั้งเพื่อปกป้องตนเองจากวัฒนธรรมตะวันตก โดยรัฐบาลทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมและออกกฎระเบียบวางรากฐานด้านกฎหมาย และกองทุนสถาบันการศึกษา ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2524 – 2535 รัฐบาลได้เพิ่มการส่งเสริมด้านศิลปะทั้งแบบดั้งเดิมและร่วมสมัย โดยวางแผนนโยบายแผนหลักทางวัฒนธรรม 10 ปี เน้นวัฒนธรรมเพื่อปวงชนทั้งมวล หลังจากนั้นรัฐบาลได้เปลี่ยนบทบาทใหม่จากที่เน้นการควบคุมมาเป็นการส่งเสริม โดยเห็นว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จึงเร่งพัฒนาวัฒนธรรมในส่วนท้องถิ่นและภูมิภาค เสริมสร้างสวัสดิการเพื่อทำนุบำรุงวัฒนธรรม เน้นส่งเสริมวัฒนธรรมในฐานะเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว มีการจัดทำแผน 5 ปี (Five Year Plan for New Korea Culture) เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นรัฐสวัสดิการทางวัฒนธรรม (Cultural Welfare State) โดยรัฐให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของภาคประชาชนอย่างเต็มที่ และเรียกศตวรรษใหม่ของการพัฒนาตามแนวทางนี้ ว่า ศตวรรษใหม่แห่งวัฒนธรรม (New Century for Culture) ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งแม้จะเป็นช่วงเวลาที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจในเอเชีย แต่รัฐบาลเกาหลีได้ยังมองเห็นโอกาสการพัฒนาเชิงวัฒนธรรม โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ทางวัฒนธรรม 2000 (Cultural Vision 2000) ที่เน้นสนับสนุนการศึกษาเพื่อผลิตเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรม ขยายการสนับสนุนงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่ช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ อนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม และส่งเสริมอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 รัฐบาลเกาหลีได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นโดยรวมเรียกว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ประกอบด้วยอุตสาหกรรมย่อย อาทิ ภาพยนตร์ เพลง วิดีทัศน์ สิ่งพิมพ์ การกระจายเสียง การออกแบบ การ์ตูน ความบันเทิง ที่ให้ความรู้ (Edutainment) และวางวิสัยทัศน์ทางวัฒนธรรม

เข้าสู่สังคมดิจิทัล (Vision 21 for Cultural Industries in a Digital Society) วัฒนธรรมในบริบทนี้ จึงเป็นวัฒนธรรมที่หลากหลายและเป็นวัฒนธรรมในเชิงโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดแผนที่มีชื่อว่า “Korean 2010: Culture Creativity and Content” ส่งเสริมให้เอกชนลงทุนด้านการจัดการศึกษา วัฒนธรรมและอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เพื่อสร้างองค์ความรู้และบุคลากรรองรับการเติบโตของธุรกิจบันเทิง ทำให้เกิดสถาบันการศึกษาด้านการผลิตสื่อบันเทิงแบบก้าวกระโดด จาก 10 เป็น 100 สถาบัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เน้นให้ความสำเร็จของอุตสาหกรรมวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการผลิตภาพของห่วงโซ่มูลค่าทางวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ นวัตกรรม และความคิดใหม่ 2. องค์ประกอบทางวัฒนธรรม ได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม เรื่องราว ข้อความ ประสพการณ์ และการดำเนินชีวิต 3. เทคโนโลยีทางวัฒนธรรม 4. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ เงินทุน ข้อมูล กฎหมายและนโยบายรัฐ กระจายทั่วโลก และ 5. ห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ การผลิต การจำหน่าย และการบริโภค นอกจากนี้ รัฐบาลเกาหลีได้กำหนดให้เนื้อหาทางวัฒนธรรม (Culture Content) เป็น 1 ใน 7 สาขา ที่มีศักยภาพในการเติบโตในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยอยู่ในวิสัยทัศน์อุตสาหกรรมเกาหลี ปี ค.ศ. 2020 และประมาณการว่าในปี ค.ศ. 2030 ประเทศเกาหลีจะสามารถส่งออกสินค้าทางวัฒนธรรมเป็นมูลค่ากว่า 13,761 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเกิดการจ้างงานประมาณ 1,604,888 คน

นอกจากการวางนโยบายการพัฒนาที่ชัดเจนและเป็นขั้นเป็นตอนแล้ว รัฐบาลเกาหลีได้ยังมีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างการบริหารและองค์กร เพื่อทำหน้าที่ด้านการพัฒนาเชิงวัฒนธรรมอย่างบูรณาการ โดยได้พัฒนาโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินด้านวัฒนธรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2491 ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 ได้นำคำว่า “วัฒนธรรม” มาตั้งชื่อกระทรวงเป็นครั้งแรก ในชื่อกระทรวงวัฒนธรรมและสารสนเทศ (Ministry of Culture and Information) ซึ่งในภายหลัง มีการปรับเปลี่ยนชื่อและโครงสร้างการบริหารอยู่หลายครั้ง จนล่าสุดได้มีการปรับเปลี่ยนโดยผนวกกรมงานด้านวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยวไว้ด้วยกัน โดยใช้ชื่อว่า กระทรวงวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยว (Ministry of Culture, Sports and Tourism) นอกจากนี้ รัฐบาลเกาหลีได้ยังได้จัดตั้งองค์กรต่างๆ ขึ้นมา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านวัฒนธรรมของประเทศให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ The Korean Culture and Arts Foundation เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางการเงินเพื่อการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม สถาบันศิลปะแห่งชาติ (National Academy of Art)

ทำหน้าที่สนับสนุนการสร้างสรรค์ และพัฒนางานด้านศิลปะ รวมทั้งส่งเสริมสถานภาพของศิลปิน คณะกรรมการศิลปะธุรกิจแห่งเกาหลีใต้ (Korea Business Council for The Arts : KBCA) ทำหน้าที่หลักในการผลักดันให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้าส่งออกและนารายได้เข้าประเทศ สำนักงานอุตสาหกรรมวัฒนธรรม (Cultural Industry Bureau) มีหน้าที่ส่งเสริมการผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมออกจำหน่าย

ในตลาดภายในและต่างประเทศ อีกทั้งยังมีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น (Provincial Cultural Promotion Funds) เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วยตนเอง

นอกเหนือจากองค์กรข้างต้นแล้ว ยังมีอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ นั่นคือ องค์กรวัฒนธรรมและสื่อกาฬิใต้ (Korea Culture and Content Agency : KOCCA) แนวคิดในการจัดตั้ง KOCCA เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 หลังยุคฟองสบู่แตกในเอเชีย จากการเล็งเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมว่า เป็นสิ่งที่สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศโดยไม่ต้องใช้ต้นทุนสูง และมีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2545 ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในขณะนั้น ภารกิจหลักของ KOCCA คือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้นำเนื้อหาสาระความเป็นชาติเกาหลีใต้ (Korea Content) สอดแทรกลงไปนสื่อบันเทิงต่างๆ ทั้งภาพยนตร์ เกม ศิลปะ ดนตรี และแอนิเมชัน ควบคู่กับการพัฒนาคนและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยมีหน่วยงานอื่นๆ ร่วมสมทบ อาทิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนาเกมเกาหลีใต้ (Korea Game Development & Promotion Institute : KDGI) ที่ดูแลการส่งเสริมด้านธุรกิจเกม โรงผลิตการ์ตูนเกาหลีใต้ (Korean Animation Studio) ที่ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตการ์ตูน เป็นต้น ซึ่งผลจากการพัฒนาตามแนวทางดังกล่าว นอกจากจะนารายได้เข้าสู่ประเทศและช่วยให้วัฒนธรรมเกาหลีใต้ได้รับการเผยแพร่ไปยังประเทศอื่นทั่วโลกแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นตลาดภายในประเทศ ทดแทนการนำเข้าผลผลิตทางวัฒนธรรมของต่างชาติ และส่งผลด้านบวกในแง่ของการจรรโลงสังคมของชาวเกาหลีใต้เองอีกด้วย

รัฐบาลเกาหลีใต้ไม่เพียงแต่จะมีการกำหนดนโยบายการ

พัฒนา และการจัดตั้งองค์กรต่างๆ เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเท่านั้น แต่การวางนโยบาย โครงสร้างการบริหารและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องและเกื้อหนุนกันอย่างเชื่อมโยง ทำให้เกิดการบูรณาการทำงาน การต่อยอด/ขยายผล ซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม ยกตัวอย่าง

เช่น กระทรวงวัฒนธรรมฯ มีแผนส่งเสริม/พัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ควบคู่กับการพัฒนาในเรื่องอื่นๆ ที่ต่อยอดขยายผลจากอุตสาหกรรมวัฒนธรรม เช่น การจัดกิจกรรมสร้างคานิยมในชุดแต่งกายประจำชาติ โดยนำเสนอทั้งในแง่ความหรูหราอลังการของชุดและวัฒนธรรมประเพณีที่มีคุณค่าเบื้องหลังชุดประจำชาติอันสวยงาม และการจัดตั้งสถาบันสอนภาษาเกาหลี ภายใต้ตราสินค้าเดียวกันทั่วโลก คือ “Sejong Institute” โดยมีแผนจะขยายสาขาให้ครบ 350 สาขาทั้งในประเทศและต่างประเทศภายในปี ค.ศ. 2015 ด้านการท่องเที่ยว กระทรวงวัฒนธรรมฯ ได้ทุ่มเงินกว่า 1.5 ล้านล้านบาท เพื่อทำภาพยนตร์ สารคดี ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ สิ่งพิมพ์ ดนตรีเกี่ยวกับเกาหลีเพื่อเผยแพร่ไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก และยังได้จัดให้ปี ค.ศ. 2001 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวเกาหลี โดยมีการจัดงานทั่วประเทศ เช่น เทศกาลเล่นสกีและหิมะ เทศกาลทางทะเลที่เกาะเชจู เทศกาลแพชชันนานาชาติ เทศกาลกีฬา เทศกาลภาพยนตร์ เทศกาลโสม เทศกาลดนตรี เทศกาลอาหาร อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี อีกทั้งองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลี ยังได้กำหนดให้ปี ค.ศ. 2004 เป็นปีแห่งกระแสเกาหลี (The Year of Korean Wave) มีการทำตลาดโดยใช้สื่อบันเทิงทั้งหมด ทั้งภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และดนตรีมาเป็นหัวหอก แต่งตั้งดาราดังเป็นทูตการท่องเที่ยว และจัดแคมเปญประชาสัมพันธ์อย่างยิ่งใหญ่ด้วยเม็ดเงินกว่า 100 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่กระทรวงอาหาร การเกษตร ป่าไม้และประมง (The Ministry for Food, Agriculture, Forestry and Fisheries) ก็มีการประกาศแผนพัฒนาและสร้างความเป็นสากลของอาหารเกาหลี ทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาหารจานเด่น การยกระดับภาพลักษณ์ของอาหาร และพัฒนาการเข้าถึงอาหารเกาหลีให้กว้างขวางและง่ายขึ้น ในด้านสุขภาพและความงาม รัฐบาลยังได้วาง Road Map ในการส่งเสริมให้เกาหลีใต้เป็น Medical Hub ของภูมิภาคเอเชีย ซึ่งเป็นการวางยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการขยายตัว

เกาหลี ที่ได้รับความนิยมจากคนไทยอย่างท่วมท้น ในความเห็นของผู้เขียน แม้ละครเกาหลีส่วนใหญ่จะมีพล็อตเรื่องใกล้เคียงกับละครไทย แต่มีการนำเสนอที่ค่อนข้างแตกต่าง ละครเกาหลีจึงมีการดำเนิน

ของธุรกิจด้านสุขภาพและความงามตามแบบ Korea Look และธุรกิจ Beauty Tour ที่เติบโตขึ้นเรื่อยๆ ตามกระแสความนิยมในอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลี เรียกได้ว่าภาครัฐมีการวางนโยบายและกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาไว้อย่างครบวงจรเลยทีเดียว

นอกจากนี้ ปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมก็ได้รับการพัฒนาควบคู่กันไป เช่น การพัฒนาโดยเน้นการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ในช่วงปี พ.ศ. 2503-2513 การกระจายอำนาจการบริหารราชการสู่ท้องถิ่นอย่างเข้มข้น ในปี พ.ศ. 2538 โดยเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นเมืองของตนเอง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลกลาง การพัฒนาระบบสวัสดิการทางวัฒนธรรม (Culture Welfare) ภายใต้ศตวรรษใหม่แห่งวัฒนธรรม (New Century for Culture) ที่เน้นการผลักดันกระบวนทัศน์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาบุคลากรในด้านที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเปิดโรงเรียนสอนผู้กำกับเพื่อสร้างคนรองรับอุตสาหกรรมบันเทิงโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย รวมถึงการผลิตบุคลากรด้านการตลาดต่างประเทศ การให้การสนับสนุนด้านเงินทุนและการตลาดแก่ภาคเอกชน เป็นต้น

ภาคเอกชนกับบทบาทการเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตาม คือ การพัฒนาร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยแต่ละฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการเสริมกำลังและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาได้ในที่สุด กรณีการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ก็เช่นเดียวกัน ภาครัฐจะเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและพัฒนาปัจจัยสนับสนุนในด้านต่างๆ ในขณะที่ภาคเอกชนทำหน้าที่เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาโดยผลิตผลงานที่มีคุณภาพ บนพื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ และการสอดแทรกเนื้อหาสาระความเป็นชาติเกาหลีใต้ไว้ในผลงานได้อย่างลงตัว

การทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตที่มีคุณภาพของภาคเอกชน ตามที่กล่าวถึงข้างต้น เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนจากกรณีละครหรือซีรีส์

เรื่องที่กระชับ ในขณะเดียวกันก็มีการผูกปม คลี่คลายปม และการหักมุมของเนื้อเรื่องให้ดูน่าติดตาม โดยอยู่บนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผล ทุกประเด็นล้วนมีที่มาที่ไป เนื้อหาของละครมีความหลากหลาย ทั้งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า และเรื่องราวที่เน้นความทันสมัย เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดแทรกด้วยแนวคิด ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม เช่น การแสดงออกถึงการเป็นสังคมแห่งการต่อสู้เพื่อพัฒนาตนเอง การให้ความเคารพผู้อาวุโสและบรรพบุรุษ การนำเสนอเรื่องราวความรักความผูกพันในครอบครัว มิตรภาพ ความรักแท้ การสร้างความรู้สึกร่วมในทางสร้างสรรค์ ด้านการถ่ายทำ ก็มีคุณภาพสูง เน้นความสมจริง มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย และที่พบได้ในละครเกาหลีแทบทุกเรื่อง คือ การใช้สถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามของประเทศเป็นสถานที่ถ่ายทำ อันเป็นที่มาของการท่องเที่ยวตามรอยละครเกาหลี ที่ได้รับความนิยมอย่างล้นหลามจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ด้านนักแสดง ก็มีการคัดเลือกนักแสดงที่เหมาะสมกับบทบาทในเรื่อง และนักแสดงเหล่านั้นไม่เพียงแต่จะมีรูปร่างหน้าตาเป็นที่ดึงดูดใจเท่านั้น แต่ยังสามารถด้านการแสดงเป็นอย่างดี สามารถแสดงได้อย่างเป็นธรรมชาติ เมื่อเสริมด้วยเพลงประกอบที่ไพเราะ จึงสามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้แก่ผู้ชมได้เป็นอย่างดี

ความสำเร็จที่ขยายผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

หากพิจารณาในแง่ความคุ้มค่าในการลงทุน อาจถือได้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ นำมาซึ่งผลตอบแทนที่เกินคุ้ม นั้นเพราะกลุ่มผู้นิยมชมชอบในสินค้าเชิงวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ที่ถ่ายทอดผ่านสื่อ ไม่เพียงแต่จะบริโภคความบันเทิงจากสื่อเท่านั้น แต่ยังขยายผลไปสู่ความนิยมในสินค้า/อุตสาหกรรมอื่นๆ ของเกาหลีด้วย ทั้งการท่องเที่ยว อาหาร การศึกษา การแพทย์ การเสริมความงาม รวมถึงสินค้าที่มีแบรนด์เกาหลี เช่น เครื่องสำอาง โทรศัพท์มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้า การที่รัฐบาลเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่และขายวัฒนธรรมผ่านสื่อ ทำให้ธุรกิจการส่งออกสื่อที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมของเกาหลี กลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญให้กับประเทศ อีกทั้งยังทำให้เกิดผลตอบแทนทางอ้อม คือ การสร้างการยอมรับและการเป็นที่รู้จัก

ในระดับสากลจากนานาประเทศ และในขณะเดียวกัน การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของเกาหลี ยังทำให้เกิดผลตอบแทนในแง่การทดแทนการนำเข้าผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจากต่างชาติด้วย

ปัจจัยความสำเร็จของประเทศเกาหลีใต้ สู่การวางยุทธศาสตร์การพัฒนา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของไทย

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่าปัจจัยความสำเร็จสำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีใต้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ก็เนื่องมาจากการที่ภาครัฐมีการวางนโยบาย/แนวทางการพัฒนาในภาพรวมของประเทศที่ชัดเจน และต่อเนื่อง โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาเป็นอย่างดี มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยให้ภาคเอกชนเป็นผู้มีบทบาทนำในการพัฒนา และภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ผลักดัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย/แนวทางที่วางไว้ในขณะเดียวกัน ก็มีการสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างการบริหาร/องค์กรเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนและรองรับการพัฒนา โดยถ่ายทอดแผนในภาพใหญ่ของประเทศลงสู่การปฏิบัติ ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ ตลอดจนพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนา เช่น ระบบสารสนเทศในภาพรวมของประเทศ ระบบการศึกษาและพัฒนาบุคลากร การจัดหาแหล่งเงินทุน มาตรการให้สิทธิประโยชน์/สิ่งจูงใจแก่ผู้ผลิต เป็นต้น

นอกจากนี้ ปัจจัยหลักที่ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีการขยายผลสู่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่ามหาศาล ไม่เพียงแต่การวางแผนพัฒนาที่ดี และการผลิตที่มีคุณภาพ แต่ยังรวมถึงการใช้กลยุทธ์ด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการสร้างตราสินค้า (Branding) และการทำตลาด (Marketing) จนสามารถสร้างคุณค่าจากสิ่งที่เป็นามธรรมให้เกิดผลตอบแทนเชิงรูปธรรม ภายใต้ K-Branding ได้อย่างน่าทึ่ง ตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยการถ่ายทอดเนื้อหาด้านวัฒนธรรมผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อด้านบันเทิง เช่น ละคร ภาพยนตร์ ดนตรี ผ่านช่องทางการเผยแพร่ที่คนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงได้ในราคาที่สมเหตุสมผล จึงถือได้ว่าเป็นการประสานพลังของสื่ออิเล็กทรอนิกส์และความบันเทิงได้เป็นอย่างดี โดยเนื้อหาดังกล่าวดึงดูดคนเข้าสู่ผู้บริโภคที่ละน้อย จนทำให้เกิดความรู้สึกร่วมและชื่นชมในวัฒนธรรม อันส่งผลต่อความนิยมในรูปแบบการใช้ชีวิต อาหารการกิน ไปจนถึงของใช้อุปโภคบริโภคประจำวัน ที่มีกลิ่นอายความเป็นเกาหลี หรือ Korean Style ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลกว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดดเด่น และน่าหลงใหล

ตามความเห็นของผู้เขียน การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของไทยให้ก้าวไกลอย่างเกาหลีใต้ อาจเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนัก แต่ก็ไมยากจนเกินไป เพราะเรามีต้นทุนการพัฒนาที่ดี นั่นคือการมีวัฒนธรรมที่งดงาม ทรงคุณค่า มีเอกลักษณ์ เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ อีกทั้งในปัจจุบัน ผู้ผลิตอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของไทยก็มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และสามารถรุกสู่ตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะในภูมิภาคได้บ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่จะเกิดจากความพยายามและการลงทุนของภาคเอกชนเอง ยังขาดการวางแผน/ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจนและการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการในภาพรวมของประเทศ ทำให้ไม่เกิดผลกระทบ (Impact) ที่เป็นรูปธรรม และยังไม่สามารถสร้างกระแสการยอมรับจากทั่วโลกได้อย่างกรณีของประเทศเกาหลีใต้ ดังนั้น หากประเทศไทยจะเจริญรอยตามแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีใต้ สิ่งที่จะต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก คือ การกำหนดแผน/ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในภาพรวมของประเทศที่ชัดเจน ควบคู่กับการพัฒนา กลไก/องค์กรเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา เมื่อมีแผนการพัฒนาและกลไกขับเคลื่อนที่ชัดเจนแล้ว จะต้องผลักดันให้เกิดการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยเน้นให้มีการบูรณาการทำงานในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และภาครัฐต้องทำหน้าที่พัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นทั้งในด้านบุคลากร เงินทุน นโยบายส่งเสริมการลงทุน/การตลาด การส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของภาคเอกชน กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ ซึ่งหากมีการเริ่มต้นพัฒนาอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยใช้ต้นแบบการพัฒนาของประเทศเกาหลีใต้ แล้วนำมาพัฒนาต่อยอดให้เข้ากับบริบทของตนเอง หรือที่เรียกว่า Copy to Innovation ภายใต้การร่วมคิดร่วมทำของทุกฝ่าย ก็อาจสร้างให้เกิดกระแสไทยแลนด์ฟีเวอร์ได้อีกไม่มากนัก •

อ้างอิง :

1. จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เรื่อง กระแสเกาหลี (Korean Wave) โดย ดร.วไลลักษณ์ น้อยพยัคฆ์ จาก www.etatjournal.com/upload/239/3_Korean_Wave.pdf
2. บทความเรื่อง เกาหลีฟีเวอร์ : การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านสื่อ โดย ดร.เศรษฐพันธ์ กระจำวงศ์ จาก www.mfa.go.th/internet/radio/book/Saranrom_30_07.doc
3. Korean Wave aiming at new horizons จาก <http://www.mct.go.kr/english/issue/issueView.jsp?pMenuCD=1004000000&pSeq=1272>

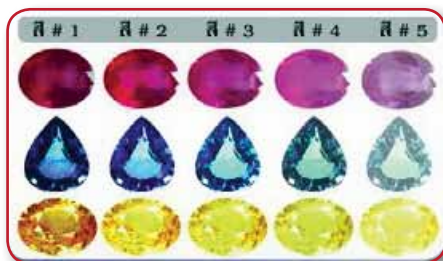
การเลือกพลอยสี

อัญมณีเสริมดวงชะตา

สันธนา หิริศักดิ์สกุล

สำนักนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2

สี เป็นคำอัญมณีและเครื่องประดับที่มีพลอยสีต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบหลัก แม้จะไม่ใช่สิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน แต่นับเป็นสินค้าอย่างหนึ่งที่ทุกเพศทุกวัยประสงค์จะมีไว้ครอบครองอย่างน้อยสักชิ้น ด้วยเหตุผลแตกต่างกันไป บ้างก็ด้วยความเชื่อว่ามีส่วนช่วยเสริมดวงชะตา บ้างก็เพื่อความสวยงามพึงพอใจส่วนตัว เป็นเครื่องบ่งบอกถึงรสนิยม และฐานะเนื่องจากมีมูลค่าสูง บ้างก็ถือเป็นทรัพย์สินของสะสมที่มีค่าทางใจ หรือจะเลือกซื้อเป็นของขวัญ ของฝากให้กับคนพิเศษก็สุดแล้วแต่ ปัจจุบันจัดเป็นหนึ่งในสินค้าแฟชั่น แต่เนื่องจากอัญมณีเป็นสินค้าที่มีราคาแพง ดังนั้น การเลือกซื้ออัญมณีให้ได้ตรงกับใจ ทั้งสี สันความใส ถูกต้องตามโฉลกเสริมดวงชะตาของแต่ละคนแล้ว คุณภาพมาตรฐาน ความปรารถนา ต้องมีควบคู่กันไปด้วย ซึ่งผู้ซื้อส่วนใหญ่อาศัยฉลากรับรองจากสถาบันตรวจสอบ หรือตราสินค้ามาเป็นตัวช่วย แต่จะให้ดียิ่งขึ้น หากเรา ๆ ท่าน ๆ ในฐานะผู้บริโภค มีความรู้พื้นฐานประกอบการตัดสินใจเพื่อให้ได้อัญมณีที่สวยงาม สมราคาและเสริมดวงชะตาไปพร้อม ๆ กัน ผู้เขียนจึงได้รวบรวมเกร็ดความรู้ในการเลือกซื้ออัญมณี หรือพลอยสีต่าง ๆ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของแต่ละปัจเจกชนด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณภาพ

ควรยึดหลัก 4C'S ดังนี้

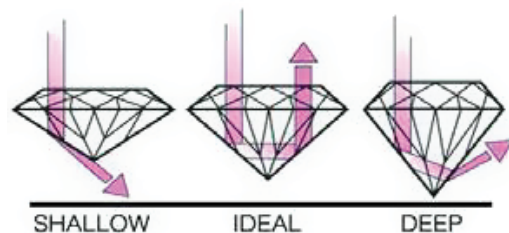
1.1 Color คือ การพิจารณาสีของพลอย ควรเลือกซื้อพลอยที่มีสีเข้มสดใส ยิ่งพลอยมีสีหรือความสดใสมากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นพลอยที่มีคุณภาพดี แต่หากเข้มเกินไปก็อาจทำให้มองไม่เห็นตำหนิที่อยู่ภายใน ลำดับความสวยของสีพลอย โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

ลักษณะความสะอาดของเนื้อพลอย			
สะอาด(ใส)	แตกเล็กน้อย	แตกมาก(ขุ่น)	ทึบ(ไม่โปร่งแสง)

1.2 Clarity คือ ความสะอาด หรือ ตำหนิของพลอยพลอยที่ดีต้องมีเนื้อใสสะอาด ไม่ขุ่นมัว ไม่มีตำหนิ หรือรอยแตกอยู่ภายในเนื้อ สิ่งที่ควรพิจารณา คือ ตำหนินั้นมีมากน้อยเพียงใด มองเห็น ด้วยตาเปล่าหรือไม่ อยู่ในตำแหน่งที่มีผลต่อความสวยงามหรือไม่

การหักเหของแสงแต่ละแบบ

1.3 Cut คือ การพิจารณาสัดส่วน และความปรารถนาในการเจียระไน เนื่องจากส่งผลต่อการกระจายแสง และประกายแวววาว ที่เรียกว่า “ไฟ” พลอยที่เจียระไนได้สัดส่วนสวยงาม จะมีประกายสดใส โดยสัดส่วนระหว่างความหนากับความกว้างของหน้าพลอยต้องเหมาะสมกัน

1.4 Carat คือ มาตรฐานน้ำหนักพลอย พลอยที่มีน้ำหนักมาก ขนาดใหญ่ย่อมมีราคาที่สูง พลอยที่มีราคานี้ นิยมตั้งแต่ 1 กะรัตขึ้นไป พลอยเม็ดใหญ่คุณภาพดี และน้ำหนักมากก็จะมีราคาสูงมากหลายเท่าตัว

**1 กะรัต (carat) = 100 สตางค์ (point) = 0.20 กรัม หรือ 200 มิลลิกรัม

2. ปัจจัยตามความเชื่อ

คนไทยแต่โบราณมีความเชื่อว่าอัญมณีที่ถูกโฉลกจะเป็นมงคลต่อผู้ครอบครองเสริมอำนาจบารมี และโชคชะตาได้โดยยึดหลัก วัน หรือ เดือนเกิด ตามความชอบ

อัญมณีประจำเดือนเกิด (Birth Stone)

มกราคม : JANUARY

อัญมณีที่ใช้ คือ โกเมน (Garnet) เป็นพลอยนำโชคช่วยให้สุขภาพแข็งแรงอายุยืนยาว

กุมภาพันธ์ : FEBRUARY

อัญมณีที่ใช้ คือ อเมทิสต์ (Amethyst) ช่วยทำให้จิตใจสงบ และคุ้มครองผู้เดินทาง

มีนาคม : MARCH

อัญมณีที่ใช้ คือ อะความารีน (Aquamarine) ทำให้จิตใจสงบ เยือกเย็น

เมษายน : APRIL

อัญมณีที่ใช้ คือ เพชร (Diamond) หรือเพทายสีขาวช่วยในด้านความรัก และมีอำนาจเหนือผู้อื่น

พฤษภาคม : MAY

อัญมณีที่ใช้ คือ มรกต (Emerald) หยก (Jade) ทำให้ผู้สวมใส่อุดมสมบูรณ์ ร่ำรวย ร่มเย็น

มิถุนายน : JUNE

อัญมณีที่ใช้ คือ ไข่มุก (Pearl) และมุกดาหาร (Moon Stone) ช่วยให้อายุยืน ขจัดพิษร้าย และป้องกันสัตว์ร้ายต่าง ๆ

กรกฎาคม : JULY

อัญมณีที่ใช้ คือ ทับทิม (Ruby) เชื่อว่าจะทำให้สมหวังในด้านความรัก และทำให้ชีวิตคู่มั่นคงยืนยาว

สิงหาคม : AUGUST

อัญมณีที่ใช้ คือ เพอริโดท (Perridot) หรือ คาร์เนเลียน (Carnelian) เชื่อว่าจะทำให้ผู้ที่สวมใส่มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าหาญ มีพลังอำนาจและชื่อเสียง

กันยายน : SEPTEMBER

อัญมณีที่ใช้ คือ ไพลิน (Blue Sapphire) ทำให้ผู้ที่สวมใส่มีคนรักใคร่เมตตา เป็นที่ศรัทธาของผู้คนสมหวังในสิ่งที่ตั้งใจ

ตุลาคม : OCTOBER

อัญมณีที่ใช้ คือ โอปอล (Opal) ทัวร์มาลีนสีแดง (Rubellite) จะทำให้มีความสุข นำโชคดีมาสู่เจ้าของ และรักษาโรคบางอย่างได้

พฤศจิกายน : NOVEMBER

อัญมณีที่ใช้ คือ บุษราคัม (Yellow Sapphire) โทแพซ (Yellow Topaz) ช่วยนำมาสู่ความโชคดี และเป็นมิตรภาพ

ธันวาคม : DECEMBER

อัญมณีที่ใช้ คือ เพทายสีฟ้า (Blue Zircon) และเทควอยส์ (Turquoise) จะช่วยทำให้รุ่มเย็น รุ่งเรือง และมีพลังอำนาจอันยิ่งใหญ่บางท่านอัญมณีประจำเดือนเกิด สีนั้นอาจจะไม่ตรงใจ ก็สามารถเลือกใช้อัญมณีประจำวันเกิดแทน หรือใช้ทั้ง 2 อย่างตามความชอบ

วันเกิด	เสริมดวง อำนาจ บารมี	เสริมดวงการเงิน
อาทิตย์	ทับทิม พลอยแดง โกเมน เพทายสีแดง	มรกต เขียวส่อง พลอยที่มีสีเขียว
จันทร์	บุษราคัม อำพัน ไข่มุกสีทอง เพชรสีเหลือง ชิทริน	นิล
อังคาร	ปะการัง ไข่มุกสีชมพู โรสควอตซ์ พิงค์ซฟไฟร์	บุษราคัม เขียวส่อง (สีมะนาว)
พุธ	หยก กรีนทัวร์มาลีน โกเมนสีเขียวน้ำเงิน เพอริโดท มรกต เขียวส่อง อะเมทิสต์	เขียวยาว (สีมะนาว) พลอนน้ำเงิน
พฤหัสบดี	โกเมนสีส้ม คาร์เนเลียน ไพลิน โอปอลไฟร์ ซฟไฟร์สีส้ม	พลอยแดง ซฟไฟร์สีส้ม หรือขาว
ศุกร์	ไพลิน บลูโทปาส เทควอยส์ เพทายสีฟ้า	พลอยสีชมพู สีเขียวยาว
เสาร์	นิล เพชร หยกดำ อะเมทิสต์ ซฟไฟร์สีม่วง	ไพลิน พลอยน้ำเงิน

ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงเกร็ดความรู้ประกอบการเลือกซื้อเลือกหาอัญมณีที่เหมาะสมสำหรับแต่ละท่านในแต่ละโอกาส อย่างไรก็ตามอัญมณีทุกชิ้น หากได้มาแล้วมีความพึงพอใจ มีความสุขทุกครั้งที่ได้มองหรือสัมผัส ก็เป็นอีกชิ้นหนึ่งที่เป็นมงคลกับผู้นั้นครอง แม้จะไม่เข้าตำราตามความเชื่อ ที่ผู้เขียนนำมาถ่ายทอดก็ตาม •

อ้างอิง :

คู่มือการเลือกซื้ออัญมณีและเครื่องประดับ สมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับ จันทบุรี

ต้น 3 ธงขับเคลื่อนอุตสาหกรรม เครื่องมือแพทย์

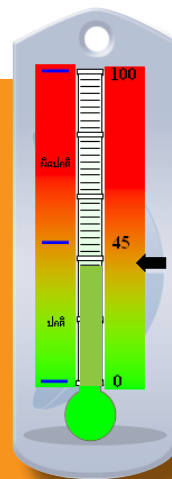
เพิ่มขีดความสามารถส่งออก พัฒนามาตรฐาน พร้อมรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

นายสุภาพ คลีชฉาย ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงอุตสาหกรรม ปาฐกถาเปิดสัมมนาเรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โอกาสและผลกระทบท่ออุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ” เพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ของประเทศไทยไปสู่การเป็น “ศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย” และพัฒนาความพร้อมในทุกด้านรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 โดยมีนายอุดม วงศ์วิวัฒน์ไชย ผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กล่าวรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงาน โดยการสัมมนาได้นำเสนอโครงการที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ และการเสวนาเรื่อง “AEC กับทิศทางของอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ” โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง จัดขึ้น ณ โรงแรมโกลเด้น ทิวลิป ซอฟเฟอริน กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2555 โดยมีผู้สนใจทั้งในและนอกวงการจากภาครัฐ รัฐวิสาหกรรรม และเอกชนเข้าร่วมสัมมนาอย่างคับคั่ง

การพัฒนาอุตสาหกรรมฯ ดังกล่าว กระทรวงอุตสาหกรรมได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์

ทางการแพทย์” ขึ้นเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2554 เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์สำหรับใช้เป็นกรอบในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ของประเทศไทย และมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการผลักดันยุทธศาสตร์พัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์กับ 11 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2554 ที่ผ่านมา

สำหรับปี 2555 กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ได้จัดทำโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมฯ ภายใต้ Flagship ของกระทรวง 3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพด้านการเพิ่ม Productivity และพัฒนามาตรฐาน ISO 13485 มีสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) เป็นที่ปรึกษาโครงการฯ 2) โครงการวิจัยพัฒนาและออกแบบวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ โดยมีสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นที่ปรึกษาโครงการฯ และ 3) โครงการศึกษาวิจัยโอกาสทางธุรกิจและการเพิ่ม Value Creation สำหรับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ มีมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นที่ปรึกษาโครงการฯ เพื่อขับเคลื่อนให้การพัฒนาอุตสาหกรรมครอบคลุมทุกมิติและไปในทิศทางเดียวกัน •

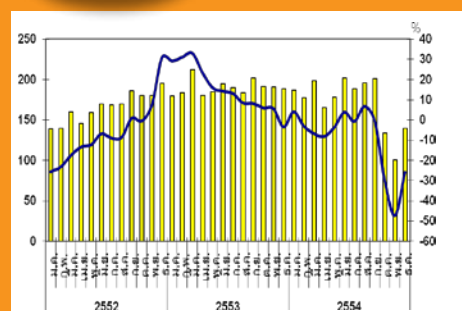

The Early Warning System of Industrial Economics: EWS-IE

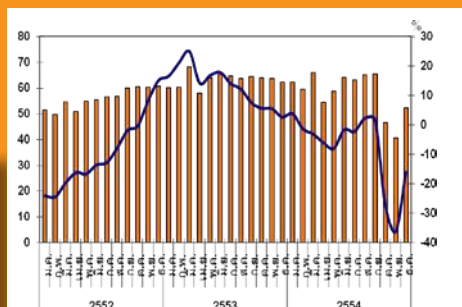
หลักการพิจารณา EWS-IE เทอร์โมมิเตอร์

EWS-IE เทอร์โมมิเตอร์เป็นเครื่องมือที่มีความสามารถในการชี้แนะภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นระยะเวลา 2 เดือน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ระดับปกติ และ ระดับผิดปกติ โดยระดับของเหลวในเทอร์โมมิเตอร์ คือ ค่าความน่าจะเป็น (%) ถ้ามีระดับตั้งแต่ 0-45 ของเหลวจะเป็นสีเขียว หมายถึง ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์ปกติ หากมีระดับมากกว่า 45 ขึ้นไป ของเหลวจะเปลี่ยนเป็นสีแดง หมายถึง ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์ผิดปกติ

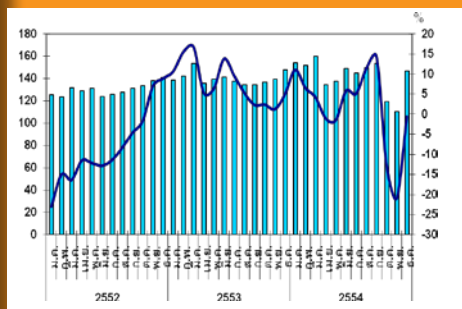
EWS-IE เดือน มีนาคม 2555 ส่งสัญญาณปกติ ตัวแปรชี้แนะเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมของระบบ EWS-IE ส่วนใหญ่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับเดือนก่อนได้แก่ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน การนำเข้าสินค้าทุน และดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.0, 2.2 และ 0.4 ตามลำดับ ซึ่งจากสัญญาณดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้ว่าเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในเดือนมีนาคมจะปรับตัวดีขึ้นส่วนหนึ่งเนื่องจากช่วงมีนาคมจะมีการเร่งกำลังการผลิตก่อนที่จะถึงเดือนเมษายนเนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวเป็นวันหยุดยาว นอกจากนี้ยังเป็นผลจากระดับการผลิตของภาคอุตสาหกรรมที่ปรับตัวสูงขึ้นตามการฟื้นตัวที่ดีขึ้นหลังจากอุทกภัย

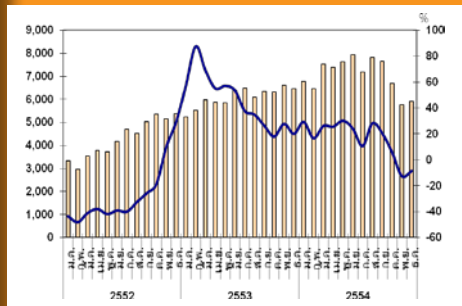
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าเพิ่ม)

อัตราการใช้กำลังการผลิต

ดัชนีผลผลิตภาพแรงงานอุตสาหกรรม

มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบ (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

	ปี 2553				ปี 2554						ที่มา
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	พ.ย.	ธ.ค.	
	1	2	3	4	1	2	3	4			
สถานการณ์ภาคการผลิตภายในประเทศ											
ดัชนีผลผลิต	191.8 (31.2)	186.4 (17.6)	191.8 (9.8)	190.0 (2.6)	187.7 (-2.1)	181.7 (-2.5)	195.3 (1.8)	124.6 (-34.4)	100.5 (-47.2)	139.8 (-25.8)	สตอ.
ดัชนีการส่งสินค้า	191.0 (33.5)	188.3 (22.3)	193.4 (10.3)	194.1 (4.6)	191.6 (0.3)	180.7 (-4.0)	203.5 (5.2)	130.4 (-32.8)	103.8 (-46.7)	141.2 (-27.2)	สตอ.
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	182.0 (-8.1)	183.6 (-1.9)	188.1 (11.1)	185.7 (7.8)	185.0 (1.6)	186.1 (1.3)	197.5 (5.0)	176.3 (-5.1)	172.8 (-10.5)	176.4 (1.9)	สตอ.
ดัชนีแรงงานในภาคอุตสาหกรรม	118.6 (8.5)	116.6 (9.0)	121.0 (8.8)	120.4 (4.6)	118.9 (0.2)	116.2 (-0.4)	119.4 (-1.3)	105.3 (-12.5)	103.1 (-15.5)	106.8 (-9.4)	สตอ.
อัตราการใช้กำลังการผลิต	62.8 (21.0)	62.4 (16.3)	64.2 (11.2)	63.3 (4.6)	62.6 (-0.3)	59.1 (-5.2)	64.5 (0.5)	46.4 (-26.7)	40.5 (-36.3)	52.3 (-16.1)	สตอ.
สถานการณ์ภาคการผลิตโลก											
Global Manufacturing PMI	56.1 (55.7)	56.6 (26.6)	53.5 (2.8)	54.4 (0.3)	56.7 (1.1)	53.4 (-5.6)	50.2 (-6.1)	50.1 (-8.0)	49.7 (-7.8)	50.5 (-9.2)	JPMorgan
Global Manufacturing Output Index	58.9 (77.9)	59.0 (27.8)	55.0 (-1.4)	55.8 (-3.1)	58.2 (-1.2)	53.6 (-9.3)	50.2 (-8.6)	50.5 (-9.5)	49.7 (-8.1)	51.8 (-9.9)	JPMorgan
Global Manufacturing New Orders Index	58.5 (80.2)	58.3 (23.7)	52.6 (-6.4)	54.7 (-4.5)	58.1 (-0.7)	52.2 (-10.4)	49.2 (-6.4)	49.2 (-10.0)	48.8 (-9.5)	49.3 (-12.6)	JPMorgan
Global Manufacturing Input Prices Index	63.9 (85.8)	65.9 (63.6)	59.3 (14.0)	67.0 (20.1)	74.9 (17.2)	66.6 (1.1)	56.9 (-4.0)	49.5 (-26.1)	48.6 (-27.4)	50.0 (-28.0)	JPMorgan
Global Manufacturing Employment Index	51.4 (43.7)	53.6 (34.0)	53.1 (15.1)	53.4 (7.3)	55.7 (8.4)	54.0 (0.8)	51.3 (-3.5)	51.0 (-4.6)	50.5 (-5.1)	51.3 (-5.2)	JPMorgan

หมายเหตุ: () หมายถึง อัตราการขยายตัว (%)

	ปี 2553				ปี 2554						ที่มา
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	พ.ย.	ธ.ค.	
ตัวแปรชี้เป้าเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม											
ปัจจัยภายในประเทศ											
ด้านการผลิต											
มูลค่าการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบ (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	16,725.6 (70.6)	18,096.5 (55.3)	18,906.1 (32.9)	19,356.6 (22.0)	20,762.1 (24.1)	22,927.3 (26.7)	22,641.1 (19.8)	18,367.9 (-5.1)	5,768.1 (-12.5)	5,913.3 (-8.3)	ชปท.
มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุน (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	10,363.7 (23.1)	11,406.8 (41.0)	11,943.6 (28.4)	11,668.8 (17.7)	14,139.5 (36.4)	13,766.6 (20.7)	14,855.3 (24.4)	12,771.1 (9.4)	4,099.1 (1.0)	4,473.3 (17.1)	ชปท.
ดัชนีชี้ราคาธุรกิจระยะสั้น	119.7 (8.4)	119.1 (5.6)	121.6 (5.8)	122.9 (3.7)	127.6 (6.5)	129.0 (8.3)	129.7 (6.7)	124.4 (1.2)	121.7 (-0.7)	124.9 (1.4)	กระทรวงพาณิชย์
ความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม 3 เดือนข้างหน้า	110.9 (49.5)	106.0 (18.9)	115.9 (15.2)	113.1 (0.5)	114.1 (2.9)	113.6 (7.2)	103.8 (-10.4)	104.0 (-8.0)	104.5 (-8.0)	106.3 (-8.0)	ส.อ.ท.
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	176.3 (13.0)	185.2 (22.1)	190.2 (22.4)	188.3 (14.8)	200.8 (13.9)	204.9 (10.7)	205.2 (7.9)	188.4 (0.0)	185.3 (-1.9)	181.0 (-3.6)	ชปท.
ราคาน้ำมันดิบ	78.6 (83.3)	77.8 (30.9)	76.1 (11.5)	85.1 (11.9)	93.5 (18.9)	102.2 (31.4)	89.7 (18.0)	94.0 (10.5)	97.2 (15.3)	98.6 (10.6)	EIA
อัตราแลกเปลี่ยน บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ	32.8 (-6.9)	32.3 (-6.8)	31.6 (-6.9)	30.0 (-9.8)	30.6 (-7.0)	30.3 (-6.4)	30.1 (-4.6)	31.0 (3.4)	31.0 (3.6)	31.2 (3.6)	ชปท.
อัตราแลกเปลี่ยนบาท/100 เยน	36.2 (-4.1)	35.1 (-1.7)	36.8 (1.5)	36.3 (-2.1)	37.1 (2.5)	37.1 (5.7)	38.8 (5.3)	40.1 (10.4)	39.9 (10.1)	40.1 (11.0)	ชปท.
อัตราแลกเปลี่ยนบาท/ยูโร	45.5 (-1.0)	41.1 (-12.9)	40.8 (-15.9)	40.8 (-17.1)	41.8 (-8.2)	43.5 (5.9)	42.6 (4.4)	41.8 (2.5)	42.0 (2.7)	41.0 (3.2)	ชปท.
ด้านการบริโภค											
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค	23.9 (97.8)	16.1 (46.8)	22.6 (92.9)	24.4 (32.3)	18.9 (-20.9)	19.4 (20.7)	29.6 (31.3)	21.2 (-13.1)	18.5 (-25.7)	21.4 (-10.1)	กระทรวงพาณิชย์
ดัชนีอุปโภคบริโภคภาคเอกชน	133.6 (7.8)	135.0 (7.5)	134.9 (4.8)	135.7 (3.5)	139.3 (4.3)	140.9 (4.3)	140.6 (4.2)	136.0 (0.2)	135.1 (-1.6)	137.3 (0.1)	ชปท.
รายได้เกษตรกรที่แท้จริง	96.5 (12.8)	74.7 (15.0)	80.5 (18.4)	164.5 (17.7)	135.1 (40.0)	91.0 (21.9)	81.8 1.6	155.0 (-5.8)	191.6 (-9.4)	187.8 (-4.3)	คำนวณโดย สศค. ข้อมูลจาก สศก.
ด้านตลาด											
ดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET)	735.3 (69.6)	770.4 (40.1)	914.8 (37.6)	1,007.4 (43.3)	999.8 (36.0)	1,069.6 (38.8)	1,039.9 (13.7)	998.5 (-0.9)	995.3 (-1.0)	1,025.3 (-0.7)	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ปัจจัยต่างประเทศ											
ดัชนีชี้ราคาเศรษฐกิจสหรัฐฯ	99.5 (12.5)	100.0 (11.3)	99.8 (6.4)	100.8 (3.7)	102.1 (2.6)	101.9 (1.9)	100.7 (0.9)	101.3 (0.5)	101.3 (0.5)	102.0 (0.6)	OECD
ดัชนีชี้ราคาเศรษฐกิจญี่ปุ่น	99.5 (9.8)	100.3 (9.9)	100.5 (6.8)	101.6 (4.5)	102.8 (3.3)	102.4 (2.1)	101.7 (1.2)	101.7 (0.1)	101.7 (0.1)	101.9 (-0.2)	OECD
ดัชนีชี้ราคาเศรษฐกิจยูโร	102.9 (13.4)	103.5 (10.4)	103.7 (5.7)	104.1 (2.8)	104.1 (1.2)	102.6 (-0.8)	100.1 (-3.4)	98.5 (-5.4)	98.5 (-5.4)	98.3 (-5.7)	OECD
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคสหรัฐฯ	73.9 (26.8)	73.9 (8.4)	68.3 (-0.1)	71.3 (1.6)	73.1 (-1.1)	71.9 (-2.8)	59.6 (-12.7)	64.8 (-9.1)	63.7 (-11.0)	69.9 (-6.2)	University of Michigan
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคญี่ปุ่น	39.9 (46.0)	42.8 (21.4)	42.3 (5.7)	40.5 (3.2)	40.0 (0.3)	34.8 (-18.6)	37.9 (-10.5)	38.1 (-5.9)	37.5 (-7.2)	38.1 (-5.0)	ESRI
ดัชนีความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจยูโร (EU27)	97.5 (42.8)	99.9 (35.6)	102.5 (22.8)	104.8 (14.2)	106.4 (9.2)	104.6 (4.6)	97.5 (-4.8)	92.6 (-11.6)	92.6 (-11.7)	91.6 (-13.5)	EUROSTAT

หมายเหตุ: () หมายถึง อัตราการขยายตัว (%)